

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 1 JUNI 1932

No. 857

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stúart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. E. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoohweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

31 MEI 1932

De vraag naar geld ontbrak ook deze week weder bijna geheel. Het aanbod van wissels loopt nog geregeld terug en ook voor callgeld en geld op prolongatie is er bijna geen belangstelling. De prolongatienoteering is vrijwel nominaal. De geheele week werd 1 pCt. genoteerd. Kleine postjes callgeld werden voor $\frac{1}{4}$ pCt. verhandeld. De eenige maatstaf voor den rentestand is feitelijk op dit oogenblik de noteering voor particulier disconto. Driemaands wissels daalden van $\frac{3}{8}$ tot $\frac{1}{2}$ pCt. De meeste handel is nog in schatkistpapier. De driemaands promessen deden eveneens $\frac{1}{2}$ pCt., zesmaands werden voor $\frac{5}{8}$ à $\frac{11}{16}$ pCt. verhandeld en jaarbiljetten voor ongeveer $1\frac{1}{2}$ pCt.

* *

De binnenlandsche credietgeving van De Nederlandsche Bank is, blijkens den zoo juist verschenen weekstaat, met f 1,6 miljoen afgenomen; de posten binnenlandsche wissels en beleeningen verminderden respectievelijk met f 1,5 miljoen en f 139.000. De diverse rekeningen onder de activa der Bank vertoonden een stijging van f 149.000; de post papier op het buitenland bleef ongewijzigd.

De goudvoorraad is deze week met f 9,3 miljoen toegenomen. De zilvervoorraad daalde daarentegen met f 375.000. Het gedeelte van den metaalvoorraad in het buitenland gedeponeed geeft een afneming te zien van f 33,2 miljoen. Hiermede is deze post tot f 5,5 miljoen geslonken.

Onder de passiva der Bank breidde de biljettencirculatie zich met f 19,7 miljoen uit, blijkbaar in verband met den ultimo. De saldi in rekening-courant verminderden met f 12,8 miljoen als gevolg van een daling van het tegoed van het Rijk groot f 17,7 miljoen en een toeneming van de saldi in rekening-courant van anderen van f 4,9 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 6,1 miljoen aangegroeid; het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 80 pCt. evenals de vorige week.

* *

De belangstelling op de wisselmarkt gold deze week wel speciaal den Dollar. Viel de eerste dagen een lichte verstijving van den koers te constateeren — tot 2.47 — daarna liep de noteering geleidelijk terug tot 2.4660. De zeer ongunstige berichten, die uit Ameri-

ka tot ons komen, alsmede de kapitaalvlucht, die steeds grooter afmetingen aan gaat nemen, brengen hier steeds grooter onrust. In de eerste plaats komt dat tot uiting in het groote aanbod van Dollars op termijn, die op één maand 2 cent, op drie maanden op 5 cent onder den contanten koers waren aangeboden, tegenover welk aanbod zoowat alle vraag ontbrak. Ook de markt voor contante Dollars is zeer beperkt; gisteren opende de koers op 2.4635, doch kon zich in den loop van den dag tot 2.4650 verbeteren. Doordat contante Dollars zoo moeilijk op korten termijn te krijgen zijn, is de prijs van cheque Dollars sterk teruggelopen; gisteren was op $1\frac{1}{2}$ cent onder kabel nauwelijks te plaatsen. Dollars tegen Ponden veranderden maar weinig: 3.67 $\frac{1}{2}$ —3.69 $\frac{1}{2}$. Het Pond hier te lande was iets vaster en kwam van 9.08 op 9.10 $\frac{1}{2}$. Terwijl Amerika uit angst voor den Dollar Ponden koopt, moet men zich in Engeland alle moeite geven om er voor te zorgen, dat het Pond niet te veel ooploopt. De Marken-koers was zeer onregelmatig onder den invloed van de politieke gebeurtenissen bij onze Oostelijke burenen: 58.65—58.30—58.63, slot 58.40. Fransche Francs 9.74—9.75—9.73 $\frac{1}{2}$. Belgu's 34.60—34.52. Zwitsersche Francs 48.30—48.25—48.30. Lires iets lager 12.70—12.67 $\frac{1}{2}$. Peseta's 20.35. Oostenrijksche Shillingen 34.75, Tsj.-Kronen 7.32. Stockholm bleef vast 46.60, evenals Kopenhagen: 49.75. Oslo veranderde slechts weinig 45.30. Finsche Marken 4.20. Lei aangeboden op 1.47. Canadeesche Dollars 2.16 $\frac{1}{2}$. De pariteit van den Argentijnschen Peso op grond van de daar vastgestelde koersen is ca. 64 $\frac{1}{2}$, hoewel de uit Londen gemelde noteeringen op ca. 59 uitkomen.

Ponden op één en drie maanden zijn lager; zij noteeren resp. $\frac{1}{8}$ en $2\frac{1}{4}$ cent onder kassa.

Op de goudmarkt viel een levendige handel waar te nemen. Eagles, die in groote partijen uit Amerika arriveerden, terwijl ook nog aanzienlijke hoeveelheden in de eerstvolgende dagen worden verwacht, bleven zeer gezocht: 2.49 $\frac{1}{2}$. Ook Sovereigns waren vast: 12.16. Gouden baren werden op f 1.648 $\frac{1}{2}$ gedaan.

Van de banknoten waren het weder de Markbiljetten, die overwegend werden aangeboden: 58.25. Ook Oostenrijksche Shilling-noten lager: 27 $\frac{1}{2}$. In verband met het hierboven vermelde over cheque-Dollars, was ook Dollar-bankpapier, dat tegen de Eagles hier in flinke quantiteiten wordt geoffreerd, slechts moeilijk te plaatsen.

LONDEN, 30 MEI 1932.

De geldmarkt blijft gemakkelijk en ruim voorzien van middelen, waarop het einde van de maand geen invloed schijnt te zullen oefenen. De weekstaat van de Bank van Engeland toont een stijging in de bankiersdeposito's en een stijging van ruim £ 2 miljoen van den goudvoorraad. Met een verderen aankoop op heden is de goudvoorraad van de Bank in de laatste weken met ruim £ 6 miljoen gestegen.

De discontomarkt blijft zwak met weinig omzet. Bankaccepten worden $1\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{16}$ genoteerd en schatkistpromessen $\frac{7}{8}$ — $\frac{15}{16}$ pCt.

In de vreemde wisselmarkt komt een groot aanbod van termijn Dollars tot uiting, welke heden voor drie korte wijle met een marge van 6 cents voor driemaands tegen zicht werden gehandeld.

MEESTBEGUNSTIGING EN NOG WAT.

Wisselwerkende oorzaken, waaronder het overdreven protectionisme een voornamelijk rol speelt, hebben het credietwezen ondermijnd en dragen ertoe bij, dat internationale leeningen niet meer plaats hebben. Dientengevolge geraakt de uitvoer van de crediteurlanden meer en meer in het nauw; immers, n'en déplaie de schampere aanmerkingen van sommigen op onze beleggers, die hun kapitaal (in normale omstandigheden) voor buitenlandsche leeningen ter beschikking stellen, brengt onze kapitaalexport uitvoer van goederen mede, niet steeds direct, maar ook langs den veelhoeksweg. Debiteurlanden, die moeten uitvoeren om hun renten en aflossing te voldoen, zien zich daarin verhinderd door de invoerbelemmeringen, door de meeste van hun crediteuren opgeworpen. Zij beperken dientengevolge, met de bedoeling hun valuta zoo goed mogelijk te beschermen, hun invoer zoo veel mogelijk en vermeerderen daardoor de exportmoeilijkheden der crediteurlanden. In dezen warwinkel van oorzaken en verschijnselen verliest de portée van handelspolitieke regelen veel van haar beteekenis. Desondanks moet men trachten, het hoofd koel te houden en zoo veel mogelijk langs een wel overdachte lijn te handelen. Men dient hier te lande niet uit het oog te verliezen, zooals veelal gebeurt, dat niet alleen opzet van andere landen, maar ook de stopzetting van het credietverleenen tegenwoordig aan onzen uitvoer in den weg staat en dat, al weten wij door overreding of pressie onze onvriendelijke afnemers tot andere gedachten te brengen, daarmee de uitgeholde crediettoestand, die de wereld naar het diepste dieptepunt schijnt te zullen voeren, als voornaamste en laatste oorzaak van de ellende in ons economisch leven niet weggenomen wordt.

Het was niet mijn voornemen geweest, mij in dit moeilijke stadium, waarin de Regeering, behalve op het gebied der contingentteering, waarvan zij de ontwrichtende en demoraliseerende werking niet schijnt in te zien, het schip vrij aardig in het midden houdt, de pen op te nemen, toen ik mij plotseling door Mr. B. J. M. van Spaendonck aangehaald zag als iemand, die „onomwonden te kennen zou hebben gegeven, dat een herziening der meestbegunstigingsclausule niet langer achterwege zou mogen blijven”.

Dit slaat op een rede, die ik ongeveer twee maanden geleden op het vrijhandelscongres te Londen hield, waar ik van de wenschelijke verhouding tusschen Engeland en de andere Noordzee-landen gewaagde. Om het verband, waarin ik daar de meestbegunstiging ter sprake bracht, te begrijpen, ben ik gedwongen, de vertaling van het daartoe in aanmerking komende deel van mijn rede te laten volgen.

„Wat het scheppen van een zône van gematigde tarieven betreft, het is duidelijk, dat Engeland de uitkomsten van de Ottawa Conferentie in Juli af te wachten heeft. Vallen zij zóó uit, dat Engeland zich niet belet ziet, met andere landen op redelijke voorwaarden te onderhandelen, dan zal een dergelijke zône wellicht aantrekkelijk zijn, ook voor die liden in dit land, die bescherming niet als iets goeds op zichzelf beschouwen, maar als een tijdelijk kwaad, waartoe het land zijn toevlucht neemt, teneinde groter kwaad te keeren en waarvan het zich zal ontdoen, zoodra de omstandigheden het veroorloven. Indien zij, tezamen met de vrijhandelaars, genoeg gewicht in de schaal leggen, zal de noodzakelijkheid erkend worden, die landen te steunen, die nog niet definitief voor den vrijhandel verloren zijn, want zij worden thans door de ultra-protectionistische politiek van hun groote naburen meer en meer gedwongen, dier voorbeeld te volgen. Dit doende handelen zij niet in hun eigen belang, maar zij bevredigen den aandrang van de zwaarst geschade groepen — een houding, welke regeeringen meestal aannemen.

INHOUD.

	Blz.
MEESTBEGUNSTIGING EN NOG WAT door <i>E. Heldring</i>	426
Regeringsingrijpen, dat verstrekkende gevolgen kan hebben door <i>Ir. A. Baars</i>	428
Het overheidsbedrijf door <i>Mr. P. G. Knibbe</i>	430
De economische grondslagen der diamantindustrie II door <i>John de la Valette</i>	431
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Protectie van de Fransche suikerindustrie door <i>J. Faugeras</i>	433
AANTEKENINGEN:	
Wettelijke regeling van het internationaal betalingsverkeer	435
De toestand in het scheepvaartbedrijf	436
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek	437
MAANDCIJFERS	438
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	438—444
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

Indien Engeland, het belangrijkste of op één na het belangrijkste afzetgebied voor de landen om de Noordzee, het geraden acht, zijn handelspolitiek te bepalen zonder acht te slaan op het belang van zijn leveranciers, die tevens zeer belangrijke koopers zijn (Nederland komt in de Britsche exportstatistiek na Frankrijk, Duitschland en de Vereenigde Staten), dan zal de Noordzee weer de verlaten wateren uit Romeinsche tijden vertoonen. Daarentegen zou een kern van landen met lage tarieven om de Noordzee andere landen tot aansluiting aanlokken. Ik ben vast overtuigd, dat de voordeelige betrekkingen tusschen landen, verbonden door wederkeerige beginselen van liberale behandeling, een verleidelijke tegenstelling zouden vormen tot de onderlinge betrekkingen van staten, die elkaar bedreigen of straffen met zwaar verhoogde rechten. Het beste middel in de tegenwoordige omstandigheden om de handelsbetrekkingen tusschen de eerstbedoelde groep van landen te stabiliseeren, ware een overeen te komen maximum peil van invoerrechten, niet hooger dan 10 pCt. De landen behöoren echter vrij te zijn, lagere of geen rechten te heffen en elkaar de meestbegunstiging toe te staan. Contingentteering behoort onderling uitgesloten te zijn.

De internationale besprekingen te Genève hebben helaas de onvruchtbaarheid bewezen van pogingen om langs den weg van plurilaterale conventies in de richting van een vrijeren handel voortgang te maken. De industriële en agrarische elementen zijn in de meeste landen protectionist en sterk genoeg om aan het noodige aantal ratificaties in den weg te staan, ook in de zeldzame gevallen, waarin overeenstemming bereikt werd. Zoo lang de geest van internationale samenwerking zich niet in de economische betrekkingen tusschen naties gevestigd heeft, zullen zij den weg van bilaterale verdragen moeten bewandelen. Het is een lange weg, maar het is, vrees ik, de eenige aanwezige. Deze bilaterale verdragen behooren ten minste een einde te maken aan de voortdurend schadelijke onzekerheid, door telkens plaats vindende tariefwijzigingen geschapen.

Engeland zal met vele protectionistische en enkele vrijhandelslanden te doen hebben. Het is niet aan mij te zeggen, hoe eerstgenoemde categorie benaderd moet worden, maar een belangrijk punt bij toekomstige onderhandelingen is de verdere toepassing der meestbegunstigingsclausule. Zij ligt nog steeds ten grondslag aan internationale handelsbetrekkingen en heeft in het verleden groote diensten aan de uitbreiding van den wereldhandel bewezen. Het is echter niet twijfelachtig, dat zij in de tegenwoordige tijden van ultra-protectionisme in vele gevallen in de tegenovergestelde richting heeft gewerkt en dat onder haar werking de talrijke tariefverhoogingen zich sneller verspreid hebben, dan wellicht bedoeld was. Toch zou het opgeven der clausule zeer gewrongen handelsbetrekkingen, ijverzucht en conflicten medebrengen en, indien de neiging tot verlaging van

rechten herleeft, zou men een waardevollen bondgenoot voor de verspreiding van de uitwerking van gunstige tariefafspraken tusschen enkele partijen verloren hebben. Ik geloof bijv. niet, dat Nederland de clause behoort op te geven, tenzij het door zijn bureaen al te slecht behandeld wordt. Meer dan 50 pCt. van zijn handel wordt met Duitschland, Engeland en België gedreven, met welke landen het zoo lang mogelijk zonder onderlinge discriminatie moet kunnen verkeer.

Dit wil niet zeggen, dat aan de clause steeds onverbiddelijk moet vastgehouden worden. Het kan bijv. aanbeveling verdienen, een uitzondering in overweging te nemen in het geval van niet al te exclusieve regionale preferentieele overeenkomsten tusschen landen van gelijke politieke beteekenis. Ik gebruik het woord „regionaal” in den aardrijkskundigen zin. Ik aanvaard niet de willekeurige beteekenis, die er soms op het vasteland aan gegeven wordt en zich tot landen uitstrekt, die in verschillende deelen van Europa of van de wereld gelegen zijn. Een voorbeeld van een op zichzelf aanvaardbare regionale overeenkomst zou een conventie tusschen de Donau-landen zijn, maar, daar zij in 1919 over het hoofd gezien werd, zal het moeilijk zijn, haar thans tot stand te brengen, hoezeer zij ook in het belang van welvaart en sociale rust zou zijn. Niet alleen is het voor de Donau-staten moeilijk, zich uit de kleine mausolea te bevrijden, welke zij voor zich zelve gebouwd hebben, maar zij hebben hun betrekkingen met Duitschland en andere „outside” landen in het oog te houden.

Voorkeursbehandeling kan den vorm van tolverbonden aannemen. Indien twee of meer staten van ongeveer gelijke politieke beteekenis, een aardrijkskundig gebied vormende, zulk een overeenkomst in hun belang achten, dan kunnen zij in deze wereld van ten doode opgeschreven autarchie alleszins aanvaardbaar zijn, mits zij op liberale beginselen nopens de behandeling van derde partijen gegrond zijn. Over het algemeen voorzie ik echter verwarring en teleurstelling van de verzwakking der meestbegunstigings-clause. Hoezeer wij Europeesche samenwerking bevorderen moeten, verwerp ik het denkbeeld van een Europeesch tolverbond met hooge muren tegen transatlantische invoeren.”

Tot dusverre mijn uitlatingen van destijds. Er ware meer over te zeggen geweest, maar ik heb eerder voor het behoud dan voor de herziening der clause gesproken. Van door mij verdedigde uitzonderingen is er één — die ten gunste van tolverbonden — reeds lang „une porte enfoncée”, terwijl ik de andere — die betreffende voorkeursovereenkomsten — niet zonder voorbehoud aanbeval. Het is intusschen gebleken, dat althans één der Donau-landen, Tsjecho-Slovakije, meer prijs stelt op zijn handelsbetrekkingen met Duitschland dan op die met de overige Donau-staten en dat de overeenkomst geen oplossing van het vraagstuk van het overschot aan landbouwproducten in de Donau-entente zou brengen. Om dat te spuien zou de Donau-groep Duitschland en Italië noodig hebben, die weinig aanleiding hebben, granen uit de Donau-landen gunstiger dan het product uit andere landen te behandelen, wanneer tegelijk van hen gevraagd wordt, dat zij voor hun afzet aan de Donau-landen van de meestbegunstiging afzien. Wil men deze groote landen eveneens in de regionale overeenkomst opnemen, dan stuit men op politieke bezwaren van Frankrijk en op economische bezwaren van dat land en Engeland, wier export ten achter gesteld zou geraken, terwijl laatstgenoemd land niet licht ten nadeele van Argentijnsche maïs en tarwe (om van het Dominion-product niet te spreken) den invoer van Donau-maïs en tarwe zal begunstigen. Het Nederlandsche belang is op gelijke wijze bij het plan betrokken en brengt tenslotte ook in dit geval het behoud der meestbegunstiging mede.

Of Engeland na de Empire-Conferentie op redelijke voorwaarden met ons zal kunnen en willen onderhandelen, blijft voorloopig een open vraag. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat het Engelsche moederland zich te Ottawa, ondanks de geringe neiging der Dominions, het met eenigszins waardevolle concessies op het gebied van invoerrechten tegemoet te komen, tot een zoodanige voorkeursbehandeling zal verplichten, dat onze producten in Engeland niet zullen kunnen concurreren. Indien het echter tot onderhandelingen met Engeland komt, dan is de kans groot, dat het, tegenover een ongeveer gelijke praestatie zijnerzijds, geen andere concessies van ons dan consolidatie van ons tegenwoordig invoerrecht op voor Engeland belangrijke artikelen zal verlangen, daar ons tarief van 10 pCt. gelijk is aan het Engelsche minimumtarief en bovendien veel meer artikelen vrij of lager getarifeerd zijn dan in Engeland het geval is. Afstand van de meestbegunstiging zou in onze betrekkingen met Engeland bij een dergelijke tariefovereenkomst geen gewicht in de schaal leggen, maar ons in een moeilijk parket t.o.v. Duitschland en andere landen brengen.

Ontegengesteld zouden in sommige gevallen tariefsverlagingen door bilaterale besprekingen gemakkelijker overeengekomen worden, indien de meestbegunstiging, krachtens welke zij onmiddellijk aan andere partijen ten goede zouden komen, geen rem op partijen uitoefende. Wij zouden het wellicht met België over tariefsverlagingen eens worden, indien zij niet tevens op invoeren uit Duitschland, Engeland en Frankrijk zouden moeten worden toegepast, welke landen ons allesbehalve tegemoetkomend behandelen. De verleiding is groot, in zoo'n geval van de verplichtingen ontslagen te geraken, ook omdat een land als Duitschland een voor ons allernadeeligste uitlegging aan zijn meestbegunstigingsverplichtingen inzake contingenten geeft en deze ook op andere wijze omzeilt. (Sommige groenten, die wij uitvoeren, zijn hoog belast in ons exportseizoen en laag, wanneer de Italianen aan de markt zijn). Maar zou het verstandig zijn, dien weg in te slaan? Indien wij tot een wederzijdsch preferentiëel tarief met België zouden kunnen komen, wat ware dan het voordeel daarvan tegenover den tegenwoordigen toestand en in welke verhouding zouden wij in onze onderhandelingen met Duitschland en Engeland komen te staan? Ik kan mij voordeelen (ook bezwaren) van een tolverbond met België voorstellen, dat door derden aanvaard zal worden, maar een preferentiëel tarief, aan België verleend en geweigerd aan die andere landen, waarmede onze handelsomzet grooter is, lijkt mij niet denkbaar, zonder dat wij ons bij zeer ongunstige voorwaarden van die zijde zouden moeten neerleggen. Is het niet raadzaam, met België consolidatie van rechten op voorname artikelen in het handelsverkeer overeen te komen, daar waar de bestaande rechten het handelsverkeer niet te zeer belemmeren? De veranderlijkheid der tarieven is weinig minder schadelijk dan hun hoogte, zoolang deze niet te remmend werkt.

Geven wij de meestbegunstiging prijs, dan zouden wij om te beginnen, tal van handelsverdragen, die bijna alle de clause bevatten, moeten opzeggen en in een verdragsloozen toestand tegenover nagenoeg de geheele wereld geraken, waarin wij zoo goed mogelijk tot nieuwe verdragen, zonder de clause of met een herziene clause, moeten komen. Natuurlijk zullen wij van anderen en anderen van ons, met of zonder clause, de gunstigste behandeling verlangen, die zij of wij aan derden verlenen, waartegen wij of zij ons zouden verzetten, als er, naar subjectieve meening, geen voldoende reciprociteit bestaat. Men wil wederkerigheid als beginsel voor de onderhandelingen op den voorgrond stellen. Een menschelijke wensch naar reciprociteit bestaat altijd in handelspolitieke betrekkingen, maar zij die er den nadruk op leggen,

vergeten steeds weer de onontkomelijke eischen van de betalingsbalans. Toepassing van het reciprociteitsbeginsel met het verlaten van de meestbegünstiging beteekent het teruggaan tot ruilhandel, tot het handelsverkeer der oudheid en der vroege Middeleeuwen. Het wordt helaas meer en meer in practijk gebracht. Wanneer bepaalde bedrijfstakken internationaal tot reciprociteitsregelingen komen, dan overzien zij althans de consequenties van de wederkeerigheid, welke zich tot hun sfeer bepaalt. Regeeringen, die met consequenties voor de geheele nationale economie dit voorbeeld volgen, laten zich leiden door bepaalde belangen en verwaarloozen andere, vaak grootere, maar niet dadelijk op den voorgrond tredende belangen van niet direct betrokkenen, welke zij niet overzien.

Het bieden en loven, dringen, dreigen en afweren, dat aan de afschaffing der meestbegünstiging gepaard gaat, zou ons in een minimum van tijd te midden van een verward strijdgewoel verplaatsen, waarvan ons bedrijfsleven de dupe zou zijn, terwijl het de vraag is, of onze vreedzame onderhandelaars tevens de behendigste houwdengens zouden zijn. Het geheim van het succes, in welk handelspolitiek stelsel ook, ligt voor een zeer groot deel in de aanwijzing van onze onderhandelaars; die niet alleen goed beslagen ten ijs moeten komen, maar de mentaliteit der wederpartij volledig kennen. Werden daarvoor vurige activisten gekozen, ik heb zooveel buitenlandsche specimen van dat soort met heilloos resultaat aan den gang gezien, dat ik slechts aan diepe teleurstelling van de proefneming zou gelooven.

Worden onze billijke verlangens door de wederpartij bij die van concurreerende landen hardnekkig ten achter gesteld met zeer ernstige gevolgen voor ons bedrijfsleven — dus ergerlijke gevallen van discriminatie te onzen nadeele — dan zijn wij verplicht tot verweer onze toevlucht te nemen, echter wapenen gebruikende, waarvan de hanteering ons zelve niet of weinig schaadt. Op het gebied van den import liggen zulke onschadelijke wapens, tevens door de tegenpartij te duchten, slechts zelden. Het schijnt wel, dat Duitschland ons in den hoek wil drijven, waarin ons geen keus meer gelaten wordt, of wij grijpen naar wat voor economisch wapen ons ten dienste staat.

Toch bezinne men zich. Het schijnt, dat de jongste, niet boterende besprekingen met Duitschland niet de boter betroffen, maar het betalingsverkeer en Nederland daarmede niets bereikt heeft. Hoe men zich iets anders heeft kunnen voorstellen, zoolang men de conferentie van Lausanne niet achter den rug heeft, is niet duidelijk. Het is immers slechts met de uiterste moeite, dat Duitschland een valuta-krach tracht te voorkomen, voordat die laatste kans beproefd is. Zijn houding vloeit voort uit gebrek aan kapitaal, crediet, koopkracht. Zij botst tegen onze uitvoerbehoefte, maar Duitschland discrimineert bij de toewijzing van deviezen niet te onzen nadeele, zooals het bij de botercontingenteering wél doet. Door onze kracht te zoeken in een deviezenbepanking onzerzijds, maken wij den indruk, dat wij Duitschland onredelijk een preferentiële behandeling op dit terrein willen afdwingen en gebruiken een tweesnijdend zwaard, dat niet alleen de moeilijkheid, onze vorderingen uit anderen hoofde dan uitvoer binnen te krijgen, vergroot (wij moeten nu eenmaal, om betaald te worden, veel meer uit Duitschland importeeren dan wij er heen zenden), maar zich met de meestbegünstiging niet vereenigen laat. Wil men de verdere consequentie trekken en het handelsverdrag met Duitschland opzeggen?

Lausanne zal of een begin van vertrouwen brengen of de samenleving voor den haai open zetten. In afwachting van een komend werelddrama, beteugele men zich in betrekkelijk futiele manhaftigheden, die eerder slecht dan goed kunnen werken.

E. HELDRING.

REGEERINGSINGRIJPEN, DAT VERSTREKKENDE GEVOLGEN KAN HEBBEN.

Ir. A. Baars schrijft ons:

Nu het wetsontwerp betreffende tijdelijke maatregelen tot hulpverlening aan de melkveehouderij door de Tweede Kamer is, aangenomen en derhalve de politieke vragen van de noodzakelijkheid van steun en de wijze, waarop het noodige geld moet worden gevonden, de gemoederen niet meer bezighouden, meenen wij de aandacht te moeten vestigen op de economische zijde van dit wetsontwerp. Te laat zijn wij daarmede geenszins, want volgens het aangenomen ontwerp krijgt de minister een reeks van bevoegdheden, waarvan hij naar believen gebruik kan maken. Er is feitelijk niets vastgesteld, alles hangt van de uitvoering af.

Juist hetgeen door de regeering, bij de schriftelijke en mondelinge behandeling in de Kamer, over haar plannen voor de uitvoering naar voren is gebracht, heeft ons ertoe gebracht in dit artikel te waarschuwen tegen gevolgen, die o.i. alleszins waarschijnlijk zijn en waaraan men blijkbaar in het geheel niet heeft gedacht. Wij zullen trachten aan te toonen, dat een te sterke pressie op den consument; waardoor getracht zou worden de vele millioenen, die voor steunverlening noodig zijn, bij de verbruikers te vinden, juist de uitwerking zal hebben, dat de melkveehouders nog erger in het gedrang komen dan thans en dat de schade, die men hier kan aanrichten door te sterken drang, wel eens onherstelbaar kon zijn.

In de memorie van toelichting deelt de minister mede wat de economische basis van zijn berekeningen uitmaakt. Een onderzoek naar de prijsverhouding tusschen boter en margarine zou hebben aan het licht gebracht, dat bij prijsstijging van de boter met 10 pCt. het margarineverbruik met hetzelfde percentage toeneemt, waarmee blijkbaar bedoeld is, dat die toename plaats vindt ten koste van het boterverbruik. Ook in de mondelinge discussies heeft men verschillende uitingen in denzelfden geest gehoord. De algemeene opinie scheen te zijn: als wij de prijsverhouding tusschen boter, margarine en andere vetten gelijk houden zal het verbruik van die levensmiddelen zich niet wijzigen bij een evenredige prijsstijging van alle drie. De opbrengst van de merken is dan ook berekend op grond van de veronderstelling, dat het huidige verbruik nagenoeg ongewijzigd zou blijven bestaan.

Wij gelooven, dat niemand de gewaagdheid van een conclusie zal ontkennen, gebaseerd op een onderzoek uitsluitend van prijzen. Heeft men gedurende een zeker jaar gevonden, dat de boterprijs met 10 pCt. is gestegen en de boterconsumptie met een even groot percentage is afgenomen, dan mogen daaruit nog geen algemeene conclusies worden getrokken zonder dat nauwkeurig de economische omstandigheden in dat jaar en die van tegenwoordig worden vergeleken. Bovendien zouden wij niet weten, welk jaar sinds 1925, toen de groote uitbreiding van het margarineverbruik is begonnen, tot voorbeeld kan hebben gediend. De kleinhandelsprijzen van boter waren in de jaren 1925 tot en met 1931 in guldens per KG. resp. 2,628, 2,28, 2,354, 2,408, 2,366, 1,986 en 1,648.

In een studie, waaraan wij op het oogenblik werken, hebben wij o.m. het verbruik berekend van verschillende consumptie-artikelen in de opeenvolgende jaren, aan de hand van de beschikbare gegevens van het budgetonderzoek en van het inkomen. Over het algemeen geven deze berekeningen resultaten, die — wat de *beweging van de consumptie* betreft — trefend overeenstemmen met de beweging van het statistisch bekende verbruik in de opeenvolgende jaren. Op grond van deze goede overeenkomst tusschen de berekende resultaten en de werkelijkheid zijn wij in staat met een vrij groote mate van waarschijnlijkheid het toekomstig verbruik te berekenen aan de hand van de inkomsten- en prijsbeweging. Wij zullen de

resultaten van deze berekening hieronder mededeelen, doch geven eerst de cijfers, door het Centraal Bureau van de Statistiek gepubliceerd, over het werkelijke verbruik gedurende een reeks jaren (Tabel I).

Voor de berekening van de uitgaven in geld van deze producten hebben wij gebruik gemaakt van *kleinhandelsprijzen* van boter en margarine, die geregeld in de Maandschriften worden gegeven.

Volgens onze berekening vonden wij een stijging van het boterverbruik per hoofd der bevolking tusschen de jaren 1925 en 1929 van 1 op 1,09, in werkelijkheid was de stijging van 1 op 1,052, een behoorlijke overeenstemming derhalve. De toename van het margarineverbruik vond dus *niet* plaats ten koste van de boter, doch hoogstwaarschijnlijk ten koste van goedkoopere vetten en verder door toename van de vettenconsumptie in het algemeen; deze toename was dan ook geen teeken van verarming, maar een van toenemenden welstand, volkomen in overeenstemming met de toename van het nationaal inkomen in die jaren.

In 1930 begon de boterprijs te dalen, terwijl die van margarine onveranderd bleef tot November 1931 toe. Men ziet de gevolgen in de door ons samengestelde kolommen. De boter begon het van de margarine te winnen. Toen bij het scherper worden van de crisis aan het einde van het vorige jaar de margarine ook naar de andere zijde verliezen begon te lijden van menschen, die weer teruggingen naar reuzel en andere goedkoopere vetten, zijn de margarineprijzen verlaagd in dezelfde verhouding als de boterprijs sinds November 1930 was achteruitgegaan.

Reeds van 1929 op 1930, toen er voor de massa der verbruikers nog volstrekt geen crisis bestond, is het bedrag, besteed aan boter en margarine tezamen, verminderd. Dit bewijst, dat de uitbreiding van de vetconsumptie van deze soorten betrekkelijk weinig elastisch is en de markt met een zekere hoeveelheid vet verzadigd is. Wij hebben, op grond van al deze gegevens, het waarschijnlijke verbruik van boter en margarine voor 1932 berekend, gebaseerd op den belangrijken achteruitgang van het inkomen gedurende dit jaar, dien we hebben moeten schatten voor de verschillende categorieën van welgesteldheid, en op een gemiddelden boterprijs van *f* 1,05 per KG. naast een gemiddelden margarineprijs van *f* 0,90 per KG., rekening houdend met de verschillende soorten. Wij vonden als resultaat de volgende cijfers (zie 2de tabel).

Wij komen derhalve tot de conclusie, dat onder de huidige omstandigheden het boterverbruik ten aanzien van margarine nog toenemende is, ofschoon het totale margarineverbruik slechts weinig achter dat van het vorige jaar blijft. Het bedrag, aan deze vetten besteed, zal zeer belangrijk kleiner zijn dan het vorige jaar, hetgeen ook moet bij de daling van het inkomen, maar toch zal — dank zij de prijsdaling — het gebruik van boter en margarine per hoofd der bevolking nog iets toenemen door de sterke prijsdaling

van boter, belangrijk grooter dan de gemiddelde achteruitgang van het inkomen. Deze verschuiving in het gebruik is evenwel volstrekt niet te berekenen met een eenvoudige evenredigheid, afgeleid uit het prijsverschil. De boter is, in vergelijking met margarine, sinds het vorige jaar wel 30 pCt. goedkooper geworden, terwijl er, volgens onze berekening, lang geen verschuiving van 30 pCt. kan optreden.

Wat zal nu het gevolg zijn van de voorgestelde prijsstijging van boter tot *f* 1,60 per KG. en van margarine tot *f* 1,10 per KG.? Blijft de consumptie onveranderd dan zou voor dit verbruik betaald moeten worden niet 123,3 millioen gld., zooals boven berekend, maar 160,8 millioen gld. Gezien het verminderde inkomen zou dit bedrag, naar verhouding, meer zijn dan in één der gunstigste jaren na 1925 door de bevolking voor dit doel is uitgegeven, een resultaat, dat naar onze meening stellig niet bereikt zal worden.

Houdt men in het oog, dat het verbruik van boter en margarine tezamen vanaf 1925 voortdurend, en niet onbelangrijk is gestegen, ook per hoofd der bevolking, dan volgt hieruit terstond, dat de markt op deze scherpe prijsstijging terstond kan reageeren door een vermindering van het verbruik. Aan de andere zijde is er eedige reserve, doordat de uitgaven voor deze artikelen in dit jaar sterker zijn gedaald dan de gemiddelde inkomsten. Men mag daarop echter niet te veel vertrouwen, gezien de onzekerheidspsychose, die niet alleen bij de banken, maar ook bij den consument heerscht, en hem ertoe zal brengen uitgaven, die hij zich misschien zou kunnen getroosten, niet te doen, teneinde voor alle eventualiteiten wat geld op zij te leggen. Wij hebben aangenomen, dat de gezamenlijke verbruikers ertoe zullen overgaan een bedrag van *f* 133 millioen te besteden, dus 8 pCt. meer dan zij thans doen. Deze aanname is uiterst optimistisch, gezien de consumptiecurve der laatste jaren. De verbruiker is op bezuiniging uit, al jaren lang.

Zelfs in dit optimistische geval zal dus de consumptie belangrijk achteruitgaan, vooral voor boter. Want degenen, die uit politieke overwegingen bij de Kamerdebatten het hebben doen voorkomen alsof boter een rijkelui's voedsel is en door de armere groepen niet wordt verbruikt, verkondigen een economische enormiteit. Immers, bij een werkelijke consumptie van boter ter grootte van 58.500 ton, zooals die van verleden jaar, zou zulks beteekenen, dat de ca. 250.000 gezinnen met inkomens van boven de *f* 3000 dan gemiddeld per gezin per jaar 230 KG. boter zouden moeten verorberen, een prestatie, waaraan zelfs de grootste verkwister zich niet zal bezondigen.

Juist door de bijmenging van 25 pCt. boter bij de margarine zal in de groep van de lage inkomens, die thans nog — volgens onze berekening — meer dan twee derden van alle boter verbruikt, een massale overgang plaats vinden van boter naar margarine, bij de allerlaagsten naar andere vetten. Het gaat dan

Tabel I. Werkelijk verbruik van boter en margarine in Nederland.

	B o t e r v e r b r u i k			M a r g a r i n e			Totaal in geld	
	Per Hoofd in KG.	Totaal in tonnen	Waarde in millioen gulden	Per Hoofd in KG.	Totaal in tonnen	Waarde in millioen gulden	Totaal in millioen gld.	Per Hoofd in gld.
1925	5,6	41.300	108,6	7,4	54.600	66,6	175,2	23,80
1926	5,8	43.000	98,0	7,4	55.200	67,4	165,4	22,10
1927	5,7	43.200	101,8	8,1	61.700	75,3	177,1	23,40
1928	5,8	44.700	107,8	8,4	64.700	79,0	186,8	24,30
1929	5,9	45.500	108,7	9,2	71.800	86,4	195,1	25,10
1930	6,5	51.000	101,12	8,9	70.100	86,0	181,7	23,—
1931	7,35	58.500	95,7	8,23	65.300	78,5	174,2	21,92

Tabel II. Berekend waarschijnlijk verbruik van boter en margarine in 1932.

	B o t e r v e r b r u i k			M a r g a r i n e			Totaal in geld	
	Per Hoofd in KG.	Totaal in tonnen	Waarde in millioen gulden	Per Hoofd in KG.	Totaal in tonnen	Waarde in millioen gulden	Totaal in millioen gld.	Per Hoofd in gld.
1932	7,9	64.000	67,3	7,7	62.300	56,—	123,3	16,40

niet meer om de verhouding, maar om de uitgaven tot een minimum te reduceeren. Die psychologie is thans duidelijk genoeg, nu de boter haast niets meer kost dan margarine, terwijl toch dit laatste artikel nog in massa wordt geconsumeerd.

Op grond van al deze factoren hebben wij berekend, dat de consumptie zich, bij de door den Minister genoemde prijzen, ongeveer als volgt zal instellen.

Jaarverbruik van boter 22.000 ton.

Jaarverbruik van margarine 90.000 ton (gemengd met boter).

Daar in de gemengde margarine 22.500 ton boter verwerkt zal zijn, wordt derhalve de boterconsumptie 44.500 ton en de consumptie van zuivere margarine 67.500 ton. Wij herhalen, dat dit een gunstig resultaat zal zijn voor de boter, en dat hierbij het huidige peil van het inkomen is aangenomen als voorloopig te zullen voortbestaan. Is dit laatste niet het geval, wordt de verarming nog grooter dan thans — en het ziet er wel naar uit, dat het daarheen gaat — dan zal het resultaat nog ongunstiger worden voor de boterconsumptie.

De prijsverlaging voor dit artikel heeft tenminste tot gevolg gehad, dat door uitbreiding van het binnenlandsche verbruik gedeeltelijk een compensatie is gevonden voor den verminderden uitvoer. Stelt men den uitvoer op 18.000 ton voor dit jaar, het door den minister genoemde cijfer, in plaats van 32.000 ton in 1931, dan is deze verminderde afzet van 14.000 ton gedeeltelijk goed gemaakt door het verhoogde binnenlandsche gebruik. Tast men dit laatste echter aan door een prijsverhoging zoo groot als voorgesteld, waardoor naar onze berekening een vermindering der boterconsumptie zou worden veroorzaakt ter grootte van ca. 20.000 ton in vergelijking met den huidige toestand, dan kan werkelijk van een catastrofe voor het melkveehoudersbedrijf worden gesproken. De steun, die de boeren zullen ontvangen voor de fabrieksmelk, die dan slechts in een hoeveelheid van zoo wat twee derden van de huidige hoeveelheid zal kunnen worden afgezet, zal nagenoeg geheel teniet worden gedaan door den enormen prijsval van de consumptiemelk, waarvan als gevolg van den geringeren afzet van fabrieksmelk niet minder dan een overstroming te verwachten is, daar de beschikbare hoeveelheid dan ongeveer het dubbele zal bedragen van nu.

Het ergste zal zijn, dat deze gevolgen, wanneer ze eenmaal aan het licht treden, niet meer ongedaan te maken zijn. Heeft men eenmaal de menschen ertoe gebracht in massa den stap te maken van boter naar margarine, dan komen ze daarop niet licht terug. Een dergelijke verschuiving zou *blijvende* ongunstige gevolgen hebben voor de binnenlandsche boterconsumptie, ook wanneer de prijzen weer werden verlaagd. Wij verwachten dan ook, dat de economische noodzakelijkheid de boeren ertoe zal brengen, wanneer de verhoogde boterprijs zijn uitwerking zal doen gevoelen, om de melk nog lager dan thans, desnoods voor niets, aan de fabrieken af te staan en alleen te rekenen op den steun uit het boterfonds.

De minister staat voor een uiterst ingewikkeld vraagstuk, nl. om het maximum bedrag uit de markt te halen en daarbij de boterproductie op het hoogst mogelijke peil te handhaven. Wanneer de oplossing daarvan niet voorzichtig, tastenderwijze, wordt gezocht, maar wanneer men terstond begint met de belangrijke prijsverhoging, die bij de behandeling in de Kamer is genoemd, vreezen wij, dat men het doel in alle opzichten voorbij zal schieten: de boeren zullen geen noemenswaardig bedrag ontvangen boven het totaalbedrag, dat zij nu voor fabrieksmelk en consumptiemelk tegen de heerschende lage prijzen ontvangen, en zij zullen gedwongen zijn, niet alleen de ondermelk, maar een belangrijk deel van de volle melk eveneens in sloten en vijvers te deponeren als volkomen onverkoopbaar.

HET OVERHEIDSBEDRIJF.

Mr. P. G. Knibbe schrijft ons:

Het zij mij vergund naar aanleiding van het artikel van den heer Abrahams, in het nummer van dit weekblad van 18 Mei jl., eenige opmerkingen te maken. Zulks temeer, omdat er verschillende meeningen in worden verkondigd, met welke ik geheel kan instemmen en daarom de discussie van gemeenschappelijk aanvaarde grondstellingen kan uitgaan.

Sympathiek doet het reeds onmiddellijk aan, dat als een zeer belangrijke reden voor naasting wordt aangegeven, dat de wijze van bediening van het publiek door de particuliere monopolistische bedrijven zoowel wat de kwaliteit als den prijs betreft, niet altijd ideaal kon worden genoemd.

Sympathiek is deze uiting niet om het verwijt, dat er in ligt aan het adres der particuliere bedrijven. M.i. is de naasting der bedrijven eerder toe te schrijven aan een bepaalde staatsocialistische geestesstrooming, die er op uit was overheidsbedrijven in te richten, en voorts aan het begrijpelijk verlangen bij vele takken van dienst om groote gemeentebedrijven onder zich te hebben. Om die redenen werd aan het overheidsbedrijf de voorkeur gegeven, boven het onder soepel maar afdoend overheidstoezicht stellen dier bedrijven, zooals dat bijv. in Amerika op zoo gelukkige wijze is geschied. Het mooie, zooveel omvattende begrip „service” heeft niet het minst ook aan dit toezicht zijn groote beteekenis te danken.

Sympathiek is de uiting echter wel, omdat er uit blijkt, dat ook wethouder Abrahams van oordeel is, dat de bediening der overheidsbedrijven wat prijs en kwaliteit betreft, wèl ideaal moet zijn.

Van groot belang is echter in dit verband zijne volkomen juiste beoordeeling van de hoogte der tegenwoordige bedrijfswinsten. „Men ziet hieruit wel, dat de winstuitkeering meer dan goed kan worden genoemd, vooral als men in aanmerking neemt, dat over het volle kapitaal de rente benevens de afschrijving vooraf uit het bedrijf is gekweten.”

Wil men de vergelijking met het particuliere bedrijf zuiver stellen, dan zal het noodzakelijk zijn althans de rente over het kapitaal bij de winst in hare verschillende vormen op te tellen en daarna vast te stellen of dit percentage niet zeer hoog is en boven het normale uitgaat. Voor de Amsterdamsche telefoon bijv. wordt het winstpercentage dan bijna 15 pCt.

Perspectief krijgt een dergelijk cijfer echter eerst vooral dan, wanneer wordt nagegaan wat er zou geschieden als de extra-winst, d.w.z. die boven de rente, zou worden gebezigd om de tarieven te verlagen. In mijn: Telefoonverkeer en Telefoonbeleid in Nederland is op pag. 248 berekend, dat in 1928 per telefoonabonné in Amsterdam een winst werd gemaakt en dat *na aftrek van rente en afschrijving*, van niet minder dan f 66.63. Voor 1930 is dit cijfer f 63.08. Men stelle zich eens voor, welk een enorme toevloed van abonné's er zou komen, indien de tarieven eens met een dergelijk bedrag werden verlaagd. Voor Rotterdam en 's-Gravenhage zijn deze winstcijfers in 1928 per abonné f 51.— en f 35.—. Het is dan ook geen wonder, dat deze steden tegenover tal van buitenlandsche steden een zeer droevig figuur maken. Verschillende steden tellen zelfs drie- tot viermaal zooveel aansluitingen per honderd inwoners.

In het buitenland wordt trouwens het belang van een groot aantal telefoonaansluitingen, zoowel voor de nieuw aangesloten als voor de reeds bestaande abonné's, terdege ingezien en geen of althans veel minder winst op de telefoon behaald. In bepaalde landen wordt zelfs ter bevordering van het verkeer per telefoon niet onbelangrijk op de exploitatie toegelegd.

Merkwaardig is dat, volkomen in verhouding tot de hooge winstcijfers van f 63, f 51 en f 35, het aan-

tal aansluitingen in Amsterdam in 1928 het laagst was nl. 5.6, daarna volgt Rotterdam met 6.2 en dan komt den Haag met 7.5 aansluiting per 100 inwoners.

Tegenover cijfers als hier gegeven, kan moeilijk worden volgehouden dat, om in den gedachtengang van den heer Abrahams te blijven, bij het gemeentelijk bedrijf de hoogte der tarieven ideaal moet worden genoemd. Zelfs kan worden gezegd, dat als een particulier bedrijf een dergelijke tarievenpolitiek zou voeren, de verontwaardiging geen grenzen zou kennen en deze een krachtig argument zou zijn om tot naasting te komen, teneinde aan dergelijke uitbuiting van het publiek een einde te maken.

Het is dan ook dringend noodzakelijk, dat de organisaties van handel en nijverheid een krachtige actie ten deze aanvangen, opdat de ontwikkelingsmogelijkheden van de telefoon in deze gemeenten even groot worden als in zoovele buitenlandsche steden. Dat een dergelijke groote achterlijkheid op telefoongebied in Nederland¹⁾ bestaat, is overigens niet te wijten aan een technisch minder goede outillage, deze is zelfs uitstekend. Des te meer valt de huidige tarievenpolitiek te laken.

Ten aanzien van de gas- en electriciteitsbedrijven is door den heer Abrahams zelf aangetoond, dat er een zeer belangrijke vermeerdering van gebruik ontstaat, wanneer de tarieven worden verlaagd, zoo zelfs dat de aanzienlijke vermindering van inkomsten, voortspruitende uit tariefsverlagingen, er op den duur geheel door worden opgevangen.

Hoeveél de winst op deze bedrijven behaald, te hoog is, zou eerst dan recht sterk uitkomen, indien evenals voor de telefoon, een berekening zou worden gegeven, met hoeveel de tarieven zouden kunnen worden verlaagd, indien van het maken van extra-winst, boven normale rente en afschrijving, zou worden afgezien.

Indien de heer Abrahams deze cijfers eens zou willen geven en daaraan dezelfde conclusies zou willen verbinden als door hem zijn getrokken uit de tariefverlagingen van vorige jaren, dan eerst zou behoorlijk kunnen worden vastgesteld of inderdaad de reeds *meer dan goed* genoemde winstuitkeeringen niet veel te hoog moeten worden genoemd. Ik ben er van overtuigd dat alsdan, evenals voor het telefoonbedrijf, zou blijken, dat de gemeentelijke extra winstnemingen een zeer ernstige belemmering zijn voor een goede ontwikkeling van het bedrijf.

De vraag nl. of de tariefpolitiek een rem is voor de ontwikkeling van het bedrijf, is tot nog toe wel het beste criterium ter vaststelling of de winst in het telefoon-, water-, gas- of electriciteitsbedrijf al of niet te hoog is.

Een andere, hiermede zeer nauw samenhangende vraag is, door wie de winst moet worden opgebracht. Het sociaal-democratische gemeenteprogram stelt ten deze als eisch: „regeling van de bedrijfsstarieven in verband met de bijzondere arbeidersbehoeften”. Aan den gedachtengang hierin opgesloten, is het trambedrijf te Amsterdam het slachtoffer geworden. Daar het in dit bedrijf niet mogelijk was speciaal arbeiders enz. al te zeer te bevoordeelen, moesten de tarieven over de *geheele linie* laag gehouden worden, voor

¹⁾ Hier wordt geheel Nederland in het betoeg betrokken, omdat voor het Staatsbedrijf der Telefoon hetzelfde geldt als voor onze drie grootste steden. Zouden deze laatste de tarieven verlagen met de extra-winst, dan zou overigens publiek worden dat de Rijkstelefoontarieven ook veel te hoog zijn. Ondanks dat het grootste gedeelte van de winst op de telefoon behaald komt uit het interlocaal bedrijf, zouden de lokale tarieven van verschillende onzer kleine lokale netten ongeveer gelijk zijn aan of nog komen te liggen boven die van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Dat vindt de Rijkstelefoon uiteraard niet prettig. Vandaar dat op de gemeentelijke telefoonbedrijven van rijkswege geen aandrang wordt uitgeoefend om de abnormaal hoge gemeentelijke tarieven te verlagen.

het algemeen gerief veel lijnen worden aangelegd, enz., zonder dat de kosten daarvan op grootgebruikers konden worden verhaald. De heer Wibaut zegt over een dergelijke politiek (Gemeentebeheer pag. 42): „Van een gemeente echter, die het personenvervoer als monopolie beheerscht, móét worden verwacht, aan haar moet de eisch worden gesteld, dat zij zulke lijnen waaraan behoefte bestaat, zal aanleggen, ook wanneer exploitatieverlies op zulke lijnen als zekerheid moet worden gezien.”

Bij de water-, gas- en electriciteitstarieven had men het echter wél in de hand de tarieven voor de weiniggebruikers te drukken en die voor de veelgebruikers hoog te houden.

Officiële cijfers zijn hierover zeer moeilijk te verkrijgen. Volgens een officiële mededeeling echter omtrent de gas- en electriciteitstarieven te Leiden, wordt aldaar met verlies geleverd aan 44 pCt. der gasverbruikers, (de industrie buiten beschouwing gelaten) en aan 40 pCt. der electriciteitsgebruikers.

Dergelijke cijfers geven te denken. Zij stellen de abnormaal hoge extra-winsten der gemeentebedrijven wel schel in een zeer bijzonder licht.

Wat de wereld-crisis in het bedrijfsleven betreft moet worden opgemerkt, dat ook de gemeentebedrijven zich aan het lagere levensniveau hebben aan te passen, evengoed als de particuliere bedrijven daartoe gedwongen worden. De monopoliepositie mag niet misbruikt worden om te doen alsof er geen crisis bestaat. Nu de waarde van het geld ten opzichte van de goederen zoo sterk is omhoog gegaan, derhalve de goederenprijzen sterk gedaald zijn, moet dit ook in de tarieven tot uitdrukking komen. Intern zal het bedrijf zich alsdan bij de veranderde prijzen hebben aan te passen. Handhaving van het tegenwoordige tarievenpeil zou zelfs neer komen op een relatieve verzwarend der lasten.

Moge industrie en handel door een krachtige actie zorg dragen dat allereerst de onrechtvaardigheid binnen het tariefsysteem worde weggenomen en daarna ook het tarief in het algemeen zich aan het veranderde prijspeil aanpasse.

Mede op grond van de ook door den Heer Abrahams erkende noodzaak dat de hoogte der tarieven van gemeentebedrijven ideaal dient te zijn, is het nemen van een extra winst boven de noodige afschrijving en boven een normale rente van het daarin gestoken kapitaal, en dat in deze crisis, niet te rechtvaardigen. Inzonderheid echter niet, wanneer deze extrawinst voornamelijk behaald wordt ten koste van handel en nijverheid, welke in deze tijden van elken extra druk dienen te worden bevrijd.

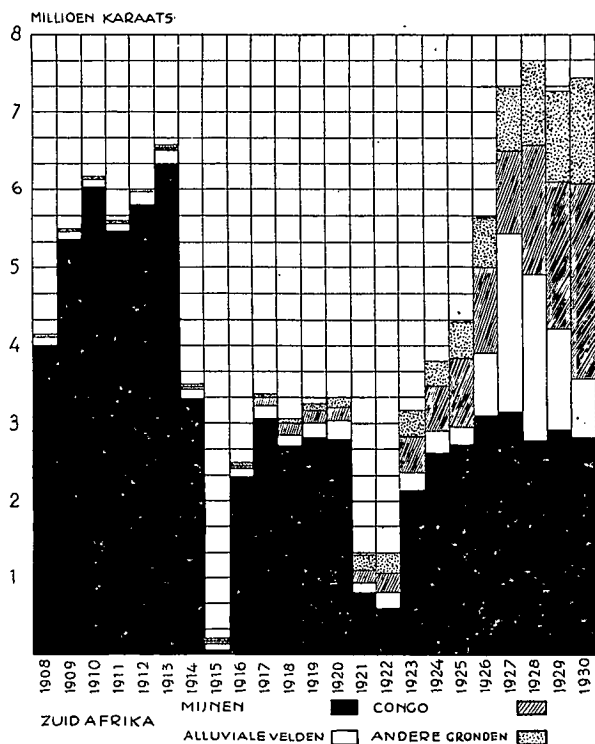
DE ECONOMISCHE GRONDSLAGEN DER DIAMANT-INDUSTRIE.

(*Overproductie en hare breideling. Het latente verlangen en de actieve vraag naar diamant.*)

II.

In het vorige artikel is aangetoond, dat de voortbrenging van ruwe diamant in de jaren tot en met 1926 over het algemeen in overeenstemming bleef met de vraag, waardoor de diamantprijzen zich in verhouding tot de groothandelsprijzen bleven bewegen. De voortbrenging van diamant had opgehouden een sprookje te zijn en was een moderne „industrie” geworden.

Na 1926 is er een scherpe wanverhouding ontstaan tusschen de productie en het verbruik van diamant en dit is de fundamentele oorzaak van de bijzondere moeilijkheden, waaronder deze industrie gebukt gaat, afgezien van den algemeen ongunstigen toestand, waarin het bedrijfsleven op het oogenblik overal verkeert. In de volgende grafiek, hebben wij voor de periode van 1908 tot 1930 een overzicht gegeven van de wereldproductie van ruwe diamant, in karaten, verdeeld naar de belangrijkste productielanden: De cij-

fers, waarop deze grafische voorspelling is gebaseerd, zijn wegens hun grote beteekenis in de onderstaande tabel weergegeven.

Het eerste verschijnsel, dat ons treft is de opkomst der alluviale productie in Namaqualand en andere deelen van Zuid-Afrika gedurende de jaren 1926/28, gevolgd evenwel door een snellen teruggang in 1929/30. Wanneer men hierbij in aanmerking neemt, dat de gemiddelde prijs per karaat der alluviale steenen beduidend hooger is dan die der mijn-diamanten, dan begrijpt men des te beter den plotseligen invloed der alluviale productie op den wereldhandel van diamant.

Het tweede markante feit, dat uit deze grafische voorstelling blijkt, is de productiestijging van de Congo. Hier gaat het om steenen met een gemiddelde lage waarde. Werd vóór 1925 het aanbod van ruwe diamant grootendeels beheerscht door de voortbrengst der Zuid-Afrikaansche mijnen, sedertdien ontwikkel-

den zich twee andere factoren, t.w. enerzijds de goedkoop voortgebrachte alluviale steenen, met haar gemiddeld hooge prijzen, welker ontginning door de Zuid-Afrikaansche regeering wordt beheerscht en anderzijds de Congo steenen, laag in waarde, doch niet onbelangrijk wat de hoeveelheid betreft. Bovendien valt een productiestijging te constateeren in de overige landen, waarvan speciaal de Goudkust, Angola en Britsch Guyana mogen genoemd.

Aanvankelijk werden de gevolgen van dezen wedloop in productie weggedoeld, ja zelfs in belangrijke mate, opgeheven, door den groeienden voorspoed in de Ver. Staten in de periode van 1926 tot het midden van 1929. Daar de Ver. Staten in deze jaren ongeveer drie vierden van het totale wereldverbruik van diamant afnamen, verleende de geweldige beurs-hausse in dat land gedurende deze periode een kunstmatige, doch krachtige stimulans aan de vraag naar diamant. Deze bijzondere factor is de oorzaak geweest van de abnormale prijsstijging in 1928, waarop wij bij de beschouwing van de eerste grafiek wezen. Voor degenen, die niet op hun hoede waren, vervaagde dit verschijnsel tijdelijk de voortdurende daling der diamantprijzen, die zich niettemin reeds in vollen voortgang bevond in algeheele overeenstemming met den loop der groothandelsprijzen. Misleid door het schijn-resultaat, aarzelden sommige groote diamantproducenten om zich aan te passen aan het systeem van beperkte voortbrenging, dat door de De Beers groep werd bepleit.

Toen aan den slechts op papier bestaanden voorspoed in Amerika een einde kwam — zooals door hen, die meer vertrouwen stellen in groothandelsindices, dan in beursnoteringen als waardemeter voor de algemeene welvaart van een volk, reeds lang was voorspeld — sloot de De Beers maatschappij, die zich nu, evenals vroeger, duidelijk bewust was van de noodzakelijkheid om de voortbrenging van tijd tot tijd aan het verbruik aan te passen, een overeenkomst met de drie andere groote producenten in Zuid-Afrika. Hierbij werden de respectievelijke verhoudingen vastgesteld, waarin deze ondernemingen zouden bijdragen tot de aanvulling der afgezette voorraden, welke door middel van een verkoopcentrale, de Diamond Corporation Ltd., zouden worden verkocht.

Voorts werden door de Diamond Corporation overeenkomsten aangegaan, enerzijds met de Belgische en Portugeesche producenten, anderzijds met de Zuid-

Wereldproductie van diamant in karaten verdeeld naar de voornaamste bronnen van oorsprong.

J a a r	Zuid-Afrika		Britsch Guyana	Congo	Angola	Goudkust	Tan-ganyika	Brazilië	Overige landen	Wereld-productie
	Mijnen	Alluviaal								
1908..	3,991,849½	119,114	5,618	—	—	—	—	—	—	4,116,581½
1909..	5,371,415½	113,037½	7,181	—	—	—	—	—	—	5,491,633½
1910..	6,040,806½	113,434½	3,035	—	—	—	—	—	—	6,157,276½
1911..	5,460,431½	129,052½	7,648	—	—	—	—	—	—	5,597,131½
1912..	5,787,575½	182,691½	6,099	—	—	—	—	—	—	5,976,366
1913..	6,317,508	200,591½	11,119	15,038½	—	—	—	—	—	6,544,257½
1914..	3,305,036	141,283	13,716	23,887½	—	—	—	—	—	3,483,922½
1915..	2,031½	102,605½	3,678	48,934	—	—	—	—	—	157,248½
1916..	2,273,136	157,609	16,409	53,940½	1,331½	—	—	—	—	2,502,426½
1917..	3,061,823½	172,637	17,908	99,997½	4,110½	—	—	—	—	3,356,476½
1918..	2,725,933½	134,051½	14,196	164,188½	14,070½	—	—	—	—	3,052,439½
1919..	2,776,568½	200,968½	16,706½	215,489	48,504½	—	—	—	—	3,258,236½
1920..	2,768,778	221,711½	39,362½	225,303½	93,529½	102	—	—	—	3,348,787½
1921..	775,166½	147,599½	102,603½	173,988½	106,719½	831	—	—	—	1,306,908½
1922..	594,990	198,595½	163,640½	250,701	98,683	5,306	—	—	—	1,311,916½
1923..	2,155,306½	244,246½	214,474½	444,618½	94,478½	7,548	—	—	—	3,160,672
1924..	2,610,981½	282,619	185,586	553,196½	118,012	66,946	—	—	—	3,817,341
1925..	2,712,042½	240,480	182,895½	886,931½	126,571½	163,000	—	—	—	4,311,920½
1926..	3,103,555½	809,051½	145,098	1,112,929½	154,377	299,835	6,696½	—	—	5,631,543
1927..	3,123,061½	2,318,407	180,678	1,041,544	200,847	460,959	18,772½	—	—	7,344,268½
1928..	2,768,409	2,147,242½	136,282½	1,649,225	239,000	698,826	22,916½	20,940¹	—	7,682,842
1929..	2,895,964½	1,330,800½	131,318	1,907,400	311,900	660,536	32,000	20,000	—	7,289,919
1930..	2,657,339½	918,708½	102,051	2,518,608½	329,824½	861,120	13,300	45,271	1,689	7,447,912

N.B. Voor 1913 t/m 1922 zijn de cijfers in grein-karaten uitgedrukt; voor 1923 t/m 1930 in de sedert als maatstaf aangenomen metrische karaten.

¹) Cijfers voor vroegere jaren niet beschikbaar.

Afrikaansche regeering, tengevolge waarvan de onbeperkte toevoer van diamant op de wereldmarkten werd gestremd, een regeling, waarvan de gunstige gevolgen zich in 1930 en 1931 deden onderkennen. Zoolang deze overeenkomsten van kracht zijn, zullen zij eenen gunstigen invloed blijven uitoefenen op de prijzen.

Deze maatregelen helpen echter niet om de opeenhooping van voorraden weg te werken. Hoe groot deze voorraden zijn, is niet met juistheid bekend, omdat zij, die ze bezitten, weinig geneigd zullen zijn een juiste opgave te verstrekken. Door het verschil te berekenen tusschen de waarde van de productie en den afzet gedurende de laatste jaren, komt men evenmin tot een goed resultaat, daar de prijsschommelingen, die in de gemiddelde cijfers verwerkt zijn, de calculaties omtrent onverkochte voorraden te grillig beïnvloeden. Niettemin is er geen reden om te betwijfelen, dat de algemeen aangenomen cijfers ongeveer juist zijn, op grond waarvan men er toe komt de voorraden ruwe diamant in de handen der Diamond Corporation en in die der produceerende maatschappijen in de Unie van Zuid-Afrika, zelfs tegen de geldende lage prijzen, op eene waarde van ongeveer £ twintig millioen (papier) te schatten. Hierin zijn dan niet begrepen de voorraden in het bezit der Zuid-Afrikaansche regeering. Wat de voorraden der Belgische en Portugeesche producenten betreft, deze kunnen niet belangrijk hooger zijn, dan de wisselende vraag naar hun product medebrengt. Alles bijeengenomen, mag men aannemen, dat de beschikbare voorraden zonder eenigen verderen toevoer door middel van nieuwe productie, toereikend zouden zijn om geheel aan de vraag te beantwoorden, die men redelijkerwijs gedurende de komende twee of drie jaar mag verwachten.

Van een blijvende verbetering kan, noch in de diamantindustrie, noch in den diamanthandel sprake zijn, voordat deze onverhandelbare ophooping van het ruwe product zal zijn teruggebracht tot een economisch gerechtvaardigd peil. Hieruit blijkt aanstonds, hoe verstandig het besluit der Zuid-Afrikaansche mijneigenaars was, om tot nadere decisie de productie te staken. Wat ook de uitwerking van dezen maatregel moge wezen op de werkloosheid of op de politieke situatie van Zuid-Afrika, het is aan geen twijfel onderhevig, dat deze door den diamanthandel en de diamantindustrie, evenals door de aandeelhouders der betrokken maatschappijen zal worden toegejuicht. Welk resultaat mag men hiervan verwachten?

Er bestaat te allen tijde, zelfs gedurende tijdperken van diepe depressie, een blijvend latent verlangen naar diamanten. Niet slechts vertegenwoordigen zij kapitaal in een vorm, waarin het gemakkelijk over internationale grenzen verplaatst kan worden — iets waarnaar, vooral in tijden van beroering en onzekerheid, steeds gezocht wordt — maar zij zijn bovendien niet onderhevig aan bederf door tijdsverloop, of vermindering door gebruik, terwijl, tenslotte de prijsschommelingen niet grooter zijn dan de gemiddelde afwijkingen bij de prijzen van alle goederen, en belangrijk minder, dan wij bij valuta of beurswaarden hebben waargenomen. Voorts zijn diamanten zelfs in deze dagen, waar voor bijkans ieder artikel een „Ersatz“ geleverd wordt, de eenige juweelen, die noch synthetisch voortgebracht, noch ook maar bij benadering bevredigend worden nagebootst. Dit latente verlangen naar diamant mag daarom geacht worden te zullen voortduren, totdat het zich in een actieve vraag zal omzetten, zoodra er een geringe opleving ontstaat. Beschouwt men in dit verband de jaren van groote depressie, zooals deze op de tweede grafiek ¹⁾ zijn aangeduid, n.l. 1907, 1915 en 1921, dan ziet men, hoe plotseling en schielijk de lijn, die den wereldaankoop van diamant weergeeft, zich herstelt, nadat ze het diepte-punt heeft bereikt.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 25 Mei jl., blz. 407.

De cijfers voor den geheelen wereldafzet in 1931 zijn nog niet beschikbaar, maar het is reeds duidelijk, dat deze, vergeleken bij 1930, nog verder zullen zijn gedaald. Onze afzetcurve mag daardoor al dan niet het vorige laagste minimum hebben bereikt, n.l. het niveau van 1921, het staat vast, dat de daling zich niet veel verder uit kan strekken zonder het absolute nulpunt te bereiken!

Wat de goederenprijzen in den groothandel betreft, zijn er reeds aanduidingen, dat de buitensporig lage prijzen, die tot productie-restrictie hebben geleid, bezig zijn, misschien langzaam, doch onvermijdelijk, tot een herstel van het evenwicht mede te werken. Wanneer dat evenwicht bereikt zal zijn, zal de wereld crisis haar diepste punt achter zich hebben en kan eene zekere mate van algemeene verbetering tegemoet worden gezien. Het behoort niet tot onze taak het tijdstip, waarop dit zal geschieden, te voorspellen. Maar op grond der voorafgaande analyse van de gebeurtenissen gedurende vroegere perioden, mogen wij veilig aannemen, dat, wanneer zulks gebeurt, er eene herhaling zal volgen van die snelle stijging in den omvang der diamantverkoop, waarvan wij de voorbeelden zagen weergegeven op de tweede grafiek in verband met vroegere depressiejaren, gedurende welke de De Beers maatschappij toen eveneens het initiatief tot productiebeperking nam.

Houden wij daarbij in het oog den markanten invloed van de productiebeperking op het prijsniveau, zooals deze o.a. bij de bespreking van het jaar 1915 is gebleken, dan mogen wij verder de verwachting koesteren, dat de controle over den markttoevoer van ruwe diamant, die thans door overleg tusschen de voornaamste producenten is bereikt, gepaard aan daadwerkelijke vermindering der voortbrengst door het braak laten liggen der belangrijkste mijngebieden, de prijsstijging zal verscherpen, zoodra het latente verlangen naar diamant, door toeneming van de koopkracht, weder in actieve vraag tot uiting kan komen.

JOHN DE LA VALETTE.

(Nadruk verboden.)

(Slot volgt.)

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

PROTECTIE VAN DE FRANSCHE SUIKERINDUSTRIE.

De Heer J. Faugeras te Parijs schrijft ons:

Suiker is een van de artikelen, welke door de crisis op de goederenmarkten het hevigst zijn getroffen, zoowel in de door tariefmuren beschermde als in de onbeschermden landen — laatstgenoemde landen produceeren bijna alle rietsuiker.

Het Chadbourne-plan, dat ten doel heeft invloed uit te oefenen op de factoren, die den wereldprijs voor suiker bepalen, beïnvloedt niet rechtstreeks de prijzen in de uitvoerlanden. Daar de omvang van den uitvoer en de productie van suiker echter kan worden veranderd op grond van de noteeringen te New-York, is het indirect van invloed op den suikerprijs.

Het ware verstandig geweest bij de beide reeds genoemde factoren een derden te voegen, die niet buiten beschouwing kan blijven, t.w. het verbruik.

Het onvoldoende verbruik was één van de oorzaken van de prijsdaling. Helaas heeft de meening van den heer Powell, president van den Internationalen Suikerraad op dit punt in dien raad niet kunnen zegevieren: de te veel uiteenlopende standpunten en de psychologie van de vertegenwoordigers van Duitschland, Amerika, België, Hongarije, Polen, enz. vormden tot nu toe een beletsel voor het tot stand brengen van een wereldplan ter bevordering van het suikerverbruik.

Gedurende de laatste jaren werd slechts voor weinig producten voldoende reclame gemaakt ter bevordering van het verbruik, om op die wijze de zichtbare

of onzichtbare voorraden, die op de prijzen drukken, van de hand te doen. De grootste moeilijkheden in dezen gedachtengang vormt naar onze meening niet de reclame, noch de marktanalyse.

Het grootste beletsel, waardoor het verbruik niet kan toenemen, ligt in het ontbreken van eenig plan tusschen de leiders van overeenkomstige industrieën en inzonderheid in de moeilijkheid om deze menschen, wier psychologie zoozeer verschilt en die tot verschillende nationaliteiten behooren, op de voornaamste punten tot overeenstemming te brengen.

Op deze wijze is de wereldsuikerindustrie thans blootgesteld aan het grootste wantrouwen, dat ooit werd waargenomen; de prijs te New-York bedraagt thans 58 \$ cents per 100 pond.

* * *

Ondanks dezen ongunstigen toestand is de Fransche suikerindustrie erin geslaagd, dóór het in evenwicht brengen van productie en consumptie, een voor producenten en consumenten vrij bevredigend prijsniveau te handhaven, al zijn wij ons er volkomen van bewust, dat aan het gevolgde systeem verschillende nadeelen verbonden zijn.

Vóór einde 1930 zijn de voorraden in Frankrijk niet toegenomen, doordat de oogsten in de voorafgaande jaren 1929, 1928, enz. elkander regelmatig zonder groote overschotten of tekorten opvolgden. Het jaar 1930/31 gaf daarentegen een recordoogst te zien van 1.080.000 ton, die de jaarlijksche consumptie van Frankrijk met ongeveer 200.000 ton overtrof.

Deze groote oogst, die aan de weersgesteldheid en niet aan andere factoren, zoals in vele andere suiker produceerende landen, moet worden toegeschreven, had de op de volgende tabel aangegeven prijsontwikkeling tengevolge:

Maandgemiddelde van de officiële suikernoteering aan de beurs van Parijs.
(loco per 100 KG. netto).

	1931—32	1930—31	1929—30
September	222.12	215.29	243.15
October	212.03	200.17	240.32
November	215.90	196.25	245.22
December	219.18	188.89	249.25
Januari	217.28	185.49	240.63
Februari	217.16	190.63	238.88
Maart	215.90	189.35	236.81
April	218.28	207.42	237.27
Mei	218.28	216.76	232.60
Juni	218.28	222.48	231.45
Juli	218.28	231.96	223.80
Augustus	218.28	229.82	220.16
Gemiddelde v. d. campagne	218.28	206.21	236.62

In vergelijking tot de aanhoudende prijsdaling te New-York bedraagt het verschil tusschen de maximumnoteering voor 1929/30 (249,25) en de minimumnoteering voor 1931 (185,49) slechts Fr. 63,76, of 25,6 pCt.; evenzoo is het verschil tusschen 185,49 en de hoogste noteering voor 1931/32 (222,12) slechts Fr. 36,63 of 16,5 pCt. Dergelijke verschillen zijn ten opzichte van die op de beurs te New-York zeer gering.

Dit is in hoofdzaak toe te schrijven aan de geringe betekenis van de Fransche suikermarkt; deze verschillen waren intusschen voldoende om de betrokken kringen te verontrusten. Zij slaagden er binnen enkele weken in om tot overeenstemming te komen ten aanzien van de samenstelling van een plan betreffende voorraden en contingents, dat de Heer Chadbourne zelf het „kleine Chadbourne-plan” heeft gedoopt.

De hoofdpunten van het plan zijn:

1o. Voor de oogstjaren 1931/32 en 1932/33 worden 170.000 ton suiker uit de markt genomen, die al naar gelang van de behoefte worden afgezet.

2o. De productie van het moederland en de Fransche koloniën (Guadeloupe, Martinique, Réunion) wordt gedurende drie jaren beperkt tot een hoeveel-

heid, die voldoende is om den suikerprijs te Parijs tot ongeveer Frs. 215 op te voeren.

3o. Een propaganda-commissie wordt in het leven geroepen, ten einde het suikerverbruik te stimuleeren en de opgeslagen 170.000 ton suiker zoo spoedig mogelijk te verminderen; de voor deze propaganda benodigde middelen worden verkregen door bijdragen van de suikerfabrikanten, de producenten van suikerbieten en de raffinadeurs.

Dergelijke maatregelen zouden de geheele Fransche suikerindustrie vertrouwen moeten inboezemen. De gunstige gevolgen daarvan zouden echter niet onmiddellijk kunnen doorwerken; het zouden maatregelen op langen termijn zijn. Volgens de samenstellers van dit plan zou men er eveneens voor moeten zorgen, dat de wereldsuiker bij een notering van 1.50 \$ cents (ongeveer Frs. 70 per 100 KG.) niet op de Fransche markt kan doordringen.

In plaats van productiepremies voor suiker te verstrekken, zooals in andere landen geschiedt, verhoogde de Fransche regeering het invoerrecht op en beperkte zij den invoer van suiker.

Tenslotte werd er nog een maatregel genomen, om de voorraden spiritus uit beetwortels van den Franschen staat te liquideeren en in de eerstkomende jaren de nog van deze spiritus te bereiden hoeveelheden aan de markt te brengen; nl. de wettelijke verplichting om deze spiritus in de verhouding van $\frac{1}{4}$ tot $\frac{3}{4}$ met bepaalde soorten buitenlandsche benzine te vermengen.

Al deze voorschriften hebben buitengewoon gunstig en snel gewerkt, indien men in aanmerking neemt, dat Frankrijk, wat de werkloosheid en de koopkracht van zijn bevolking betreft, geducht onder de wereldcrisis begint te lijden.

Op het oogenblik bedraagt het verbruik per hoofd der bevolking in Frankrijk 27 $\frac{1}{2}$ KG. per jaar, dus meer dan in Duitschland, Tsjecho-Slowakije en België, doch minder dan in Nederland met een jaarlijksch verbruik van 32 $\frac{1}{2}$ KG. ¹⁾

Het verbruik heeft in de laatste jaren bedragen ²⁾:

1925	881.400 KG.
1926	734.100 „
1927	874.000 „
1928	918.000 „
1929	939.000 „
1930	979.900 „

Wij hebben alle redenen aan te nemen, dat het verbruik zich, ondanks de honderdduizenden werklozen, op een bevredigend peil zal kunnen handhaven en dat de Fransche suikervoorraden op de in het „kleine Chadbourne-plan” aangegeven tijdstippen aan de markt zullen worden gebracht.

* * *

Door het menggebod van spiritus uit beetwortels met buitenlandsche benzine, dat een stelsel vormt, dat in sterke mate afhankelijk is van het suikerpremiestelsel, heeft de Fransche beetwortelsuikerindustrie thans niet ernstig onder de crisis te lijden.

De Fransche suiker kost op het oogenblik vijfmaal zooveel dan de wereldmarktprijs bedraagt en de verbouwers van beetwortels zijn in staat een hooger levensstandaard te voeren dan anders het geval zou zijn geweest. ³⁾

Wij mogen evenwel niet vergeten, dat het op deze wijze verkregen evenwicht in de Fransche suikerindustrie mogelijk was, doordat Frankrijk bijna altijd

¹⁾ Zie voor het suikerverbruik per hoofd van de bevolking in de verschillende landen: Econ.-Stat. Ber. van 23 Maart jl., blz. 242 (Red.).

²⁾ Het jaar gerekend van 1 September—31 Augustus.

³⁾ Op basis van het Fransche indexcijfer van groothandelsartikelen (45 producten) bedraagt het indexcijfer voor Fransche suiker voor de maanden Januari, Februari en Maart 1932 (op basis van Juli 1914 = 100) 157, 154 en 151.

in zijn eigen behoefte aan suiker heeft kunnen voorzien.

Wij moeten ons evenmin laten verblinden door het feit, dat de handhaving van hooge prijzen door hooge invoerrechten en contingenteringen het initiatief bij de productie en de verdeling geheel en al verlamt. Het is voortaan overbodig de kostprijzen te verlagen en te trachten de kwaliteit van het product te verbeteren, omdat de verbouwers weten, dat de verbruiker met het binnenlandsche product genoeg moet nemen.

De gevolgen van een dergelijke wijze van organisatie van de industrie kunnen zeer bedenkelijk zijn, want indien een nationale eenheid ten aanzien van eenige artikelen in haar eigen behoefte kan voorzien, dan zal zij bij de huidige beschaving goederen, die zij zelf niet kan produceeren, uit het buitenland moeten betrekken. Eens zal, indien men niet op zijn hoede is, de werking van deze maatregelen zich onverbiddelijk in tegengestelden zin doen gelden.

AANTEKENINGEN.

Wettelijke regeling van het internationaal betalingsverkeer.

De Regeering heeft op 24 Mei jl. een gewijzigd ontwerp ingediend betreffende de wettelijke regeling van het internationale betalingsverkeer. Men herinnert zich, dat de bedoeling van het oorspronkelijk ontwerp hierin bestond, dat de Regeering machtiging zou krijgen tot het afsluiten van clearing-verdragen en andere overeenkomsten inzake vereffening van vorderingen ontstaan in verband met in- en uitvoer uit en naar die landen, welke beperkende bepalingen hebben getroffen ten aanzien van het internationale betalingsverkeer. Deze bedoeling kwam tot uitdrukking in art. 1 van het ontwerp, welks bepaling ook thans weder in het gewijzigd ontwerp is opgenomen. Het is overigens uitermate onwaarschijnlijk, dat clearing-verdragen zullen worden afgesloten. Van de moeilijkheden, die zich bij de uitvoering van dergelijke verdragen voordoen, was den laatsten tijd reeds het een en ander bekend geworden. De Regeering merkt daaromtrent in de Memorie van Toelichting het volgende op:

De ervaring, die eene Nederlandsche delegatie in de maand Februari in Midden-Europa opdeed, wees niet op de onmogelijkheid om clearing-verdragen te sluiten, doch wel op het onbevredigende der bestaande overeenkomsten. Deze hadden aanvankelijk tot een overdreven optimisme ten aanzien van den uitvoer naar die landen, welke in moeilijkheden verkeerden, geleid, doch zij liepen al spoedig op groote teleurstelling en schade voor belaghebbers uit. De liquidatie van verschillende clearing-verdragen van het type, zooals zij in den aanvang van dit jaar bestonden, kost de Regeeringen van de betreffende landen veel moeite.

Het zwaartepunt van het nieuwe ontwerp is gelegen in art. 2, welks eerste lid als volgt luidt:

Wij kunnen bij algemeenen maatregel van bestuur beperkende bepalingen stellen betreffende de vereffening of het op andere wijze teniet gaan van schulden, ontstaan in verband met invoer uit gebiedsdeelen van door Ons aan te wijzen vreemde Mogendheden, welke beperkende bepalingen hebben getroffen ten aanzien van het internationale betalingsverkeer.

Wat met deze vage machtiging wordt bedoeld, moge blijken uit de volgende aanhalingen uit de Mem. van Toelichting:

Het feit, dat in de afgelopen maanden steeds grootere deelen van onzen export getroffen worden door beperkende maatregelen van het buitenland op deviezengebied, waardoor levensbelangen van het land bedreigd worden, heeft de Regeering in toenemende mate met zorg vervuld. De Regeering sluit zich dan ook aan bij die leden, welke bijkans het Voorloopig Verslag van meening zijn, dat zij de

beschikking moet hebben over zeer krachtige middelen om de hiervóór genoemde gevaren zooveel mogelijk af te wenden. De bereidwilligheid van Nederland om den export van het buitenland op te nemen en daarvoor in volten omvang deviezen beschikbaar te stellen, geeft de Regeering het recht te eischen, dat onze nationale producten afzet in het buitenland kunnen vinden, zonder dat daarbij onredelijke belemmeringen op deviezengebied in den weg worden gelegd. De Regeering acht het van primair belang, dat onze export zich in eene gezonde verhouding tot den import kan ontwikkelen, al ontveinst zij zich niet, dat het reële gebrek aan koopkracht in het buitenland eene algemeene daling van het niveau met zich medebrengt. Mocht de Regeering in haar ernstig streven om tot de door haar gewilde verbetering te komen teleurgesteld worden, dan is zij van meening, dat er aanleiding bestaat den import te beperken om de juiste verhoudingen te herstellen. Deze beperking van den import moet dan echter duidelijk het karakter van een specialen maatregel dragen tegenover die landen, welke geen of onvoldoende rekening wenschen te houden met de liberale houding, die Nederland tegenover hun exporthandel aanneemt, met voorbijgaan van den klassieken grondregel, dat export zonder import op den duur niet mogelijk is.

De Regeering wenscht daarbij echter voorop te stellen, dat zij alle maatregelen, die het vrije handels- en betalingsverkeer nog meer stremmen, dan nu reeds het geval is, principiëel uit den boeze acht. Indien zij in het gewijzigd ontwerp van wet, dat deze membrae vergezelt, niettemin voorstelt de Kroon te machtigen maatregelen in het leven te roepen, welke voor een deel de kenmerken dragen van die, welke door sommige voor onzen export zeer gewichtige mogendheden zijn getroffen, dan doet zij dit uit de overweging, dat niets onbeproefd mag worden gelaten om de nooden van ons bedrijfsleven te verlichten.

De beperking, die de Regeering voor oogen heeft, ligt niet op handelspolitiek gebied, doch op het terrein van het betalingsverkeer, dus op hetzelfde gebied, waar onze export zoo ernstig gehinderd wordt. Alvorens tot dergelijke maatregelen over te gaan, stelt de Regeering zich echter voor, het uiterste te doen om op andere wijze de belangen van onzen export te bevorderen. De ernst van de tegenwoordige situatie maakt het niettemin noodzakelijk op alle mogelijkheden voorbereid te zijn en daarom zoo spoedig mogelijk de noodige bevoegdheden voor de Kroon te verkrijgen. Daartoe is het ingediende ontwerp gewijzigd en aangevuld. Deze wijziging van het ontwerp vindt hare voornaamste belichaming in artikel 2 van het ontwerp, waarin bepaald wordt, dat bij algemeenen maatregel van bestuur beperkende bepalingen gesteld kunnen worden betreffende de vereffening of het op andere wijze tenietgaan van schulden, ontstaan in verband met den invoer van goederen uit bij Koninklijk besluit aan te wijzen landen, welke beperkende bepalingen hebben getroffen ten aanzien van het internationale betalingsverkeer. De Regeering is er van overtuigd, dat eene dergelijke beperking van den goedereninvoer van Nederlandsche zijde alleen in de uiterste noodzaak zou mogen worden toegepast, doch zij is ever zeer overtuigd, dat het spoedig dient vast te staan, dat zij over dit middel beschikt.

Bij de uitvoering van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 2 van het gewijzigd ontwerp, zullen regelen gesteld moeten worden voor de wijze, waarop de beperking van de betalingen voor invoer uit de bij Koninklijk besluit aangewezen landen effectief gemaakt moet worden. Het zal daarbij noodig zijn, dat een systeem van vergunningen voor betalingen wordt ingevoerd. Deze vergunningen zullen zoo geregeld moeten worden, dat de werkelijk ingevoerde goederen betaald worden. Met haar voorstel beoogt de Regeering geenszins mede te doen aan de ongewenschte praktijken, welke slechts al te veelvuldig uit het buitenland worden gesignaleerd, om reeds ingevoerde goederen niet te doen betalen. Invoer uit een bij Koninklijk besluit aangewezen land zal door een importeur ongehinderd kunnen geschieden tot een percentage van de waarde, waarvoor in eene zekere basisperiode uit dat land door dien importeur werd ingevoerd. Voor dat bedrag zal hij in de gelegenheid worden gesteld zijn buitenlandschen schuldeischer te betalen. Ten einde de hierboven gereleveerde ongewenschte praktijken te voorkomen, zal eene organisatie noodig zijn, waarbij invoer van goederen, waarvoor directe betaling aan den betreffenden buitenlandschen crediteur niet mogelijk zou zijn, wordt verhinderd. Het geheel zou dus, mede door toepassing van overgangsbepalingen, zoo geregeld moeten worden, dat het ontstaan

van „geblokkeerde” saldi practisch tot de uitzonderingen behoort.

Om het karakter der eventueel te treffen maatregelen zoo zuiver mogelijk te stellen, moet worden herhaald, dat de beperkende bepalingen alleen getroffen kunnen worden tegenover landen, waar de wijze, waarop eene deviezenrantsoenering wordt toegepast, zulks noodzakelijk maakt en dan nog alleen voor zooverre het betalingen op grond van den invoer van goederen betreft, zoodat alle betalingen aan andere landen volkomen vrij zijn, terwijl de betaling van andere schulden, ook aan landen, die beperkende bepalingen toepassen, geenszins belemmeringen in den weg worden gelegd. In het bijzonder mogen hier nog vermeld worden de saldi, welke buitenlanders, van welke nationaliteit ook, dus ook personen en instellingen, gevestigd in de landen, welke bij Koninklijk besluit overeenkomstig artikel 2 zijn aangewezen, hier aanhouden. Waar aldus de vrije beschikking over die saldi op geenerlei wijze gehinderd zal worden, heeft het voorgestelde derhalve op de positie van den gulden niet de minste betrekking.

Het is met blijkbaaren tegenzin, dat de Regeering dit voorstel heeft gedaan. Zij wenscht om begrijpelijke redenen een wapen in handen te hebben bij de verdere onderhandelingen met Duitschland, die tot dusverre zulk een poover resultaat opleverden, maar het spreekt vanzelf, dat een invoerrantsoenering door beperking van buitenlandsche betalingen een gevaarlijk wapen is en dat het, gegeven het groote belang, dat ons economisch leven heeft bij den invoer van tal van artikelen uit Duitschland, met groote omzichtigheid moet worden gehanteerd. Daarbij zal, hetgeen volgens het ontwerp mogelijk is door de groote vaagheid van de door de Regeering gevraagde machtiging, in verschillende gevallen gedifferentieerd moeten worden bij de beperking van de betaling der onderscheiden artikelen. Nagegaan zal moeten worden, hoe urgent de Nederlandsche behoefte van een bepaald artikel is en of het mogelijk is om gelijkwaardige artikelen te betrekken uit andere landen dan dat, waartegen men de nieuwe wet wil toepassen. De neteligheid van de vraagstukken, die hier rijzen, ligt voor de hand. Dat het beginsel der meestbegünstiging bij toepassing van de voorgestelde regeling, ook wanneer deze op een uniforme korting van alle betalingen wegens invoer uit een bepaald land mocht neerkomen, niet meer dan formeel gehandhaafd blijft, spreekt evenzeer vanzelf; immers, het doet er weinig toe, of men den invoer uit een bepaald land rechtstreeks belemmert, dan wel indirect via de regeling van de betaling daarvan.

Men mag dan ook, gelet op de bewoordingen van de toelichting tot het Regeeringsvoorstel en alle voor de hand liggende bezwaren, vertrouwen, dat de Regeering, gesteld dat zij de gevraagde machtiging verkrijgt, daarvan geen gebruik zal maken dan in geval van uiterste noodzaak, d.w.z. dat dit gebruik zoo beperkt mogelijk zal blijven.

Het oorspronkelijk wetsvoorstel is op grond van de vele bezwaren tegen de clearing-verdragen zonder veel spoed behandeld. Met het gewijzigd ontwerp is dat niet het geval, want dit komt reeds deze week in de Kamer. Wij hopen, dat de Regeering dan nog eens duidelijk zal verklaren, dat de voorgestelde regeling van het internationale betalingsverkeer slechts uiterst zelden zal worden toegepast, terwijl wij tevens benieuwd zijn te vernemen, hoe de Regeering staat tegenover de zooveel gesignaleerde moeilijkheden.

V. S.

De toestand in het scheepvaartbedrijf.

Het jongste verslag van de Nederlandsche Reederenvereniging geeft een duidelijk beeld van den treurigen toestand, waarin het scheepvaartbedrijf op het oogenblik verkeert. Het is voldoende bekend, dat hiertoe vooral de depreciatie van de munteenheden van enkele belangrijke zeevarende landen heeft bijgedragen. Hoe belangrijk deze factor is, moge hieruit

blijken, dat op het oogenblik 57 pCt. van de wereldkoopvaardijvloot behoort aan landen, waar de nationale munt gedeprecieerd is. De strijd om het bestaan van de zeevarende landen, waar de munteenheid stabiel is gebleven, werd dan ook dusdanig verzwaaard, aldus het verslag, dat de hieronder vallende reederijen uit eigen kracht haar bedrijf nauwelijks meer kunnen voortzetten.

Het verslag vervolgt dan, dat in de tot deze groep behorende landen als de Ver. Staten, Frankrijk en Italië de reeds lang ingestelde steunverleening van staatswege aan de nationale koopvaardij in versterkte mate wordt toegepast; in Duitschland en Nederland zullen tijdelijke maatregelen van gelijke strekking niet kunnen uitblijven, wil men een belangrijk gedeelte van de scheepvaartondernemingen niet tot ondergang gedoemd zien. Wel mag verwacht worden dat op den langen duur de grootste verschillen in kosten zullen kunnen worden overbrugd en een terugkeer van een zeker internationaal prijsniveau bereikt, doch het nivelleeringsproces vordert slechts uiterst langzaam en in dien tusschentijd dreigen vele reederijen haar levensvatbaarheid voor altijd te moeten inboeten. Zou liquidatie van reederijen een vermindering der wereldtonnage tengevolge hebben, dan zou ten minste het euvel van het bestaande teveel aan scheepsruimte eenigszins worden verkleind; dit gevolg is echter geenszins te verwachten. Immers de schepen dezer reederijen blijven meestal bestaan en worden verbedenen hun normale waarde verkocht, waardoor de nieuwe eigenaars, niet bezwaard door zwaar drukkende kapitaalslasten, in staat gesteld worden op gemakkelijke wijze de andere reeders te beconcurreren, zonder dat eenige gunstige wijziging in de wanverhouding tusschen vraag en aanbod van scheepsruimte tot stand komt.

Wereldlijnbedrijf.

De lijnbedrijven ondergingen alle nadeelige invloeden van de velerlei schokken, welke het economische en financiële leven in het afgelopen jaar te doorstaan had. Het uitblijven van voldoende lading dwong tot aanzienlijke beperking van het aantal afvaarten; beneden een zekere grens kon daarbij echter niet gegaan worden, wil een geregelde lijndienst in stand kunnen blijven en zijn relaties niet verliezen. Door de in de meeste vaarten bestaande conferences werd zooveel mogelijk naar rationalisering en bezuiniging gestreefd, terwijl men door tariefverlagingen den kwijnenden handel trachtte te stimuleeren. Het bereiken van overeenstemming hieromtrent tusschen de reederijen van de verschillende landen ging veelal met moeilijkheden gepaard in verband met de verscheidenheid van belangen en positie der betrokkenen en van de scheepvaartpolitiek gevolgd in de landen, waartoe zij behooren. Op de groote wereldlijnen zal aanpassing van de tonnage aan de werkelijke behoefte van het verkeer eerst verkregen kunnen worden, indien in onderling overleg doelbewuste maatregelen worden genomen tot breideling van de concurrentie in aantal, grootte, luxe en snelheid der schepen.

Het passagiersverkeer liep in schier alle richtingen terug ten spijt van verlaging der passagegelden; een deel der passagiersschepen vond emplooi in het maken van speciale korte toeristenreizen.

Hoe enorm het verkeer is verminderd, moge blijken uit onderstaande vergelijkende cijfers van het passagiersverkeer in de Transatlantische vaart, de meest toonaangevende der wereld.

Vereenigde Staten — Europa			
	1930	1931	vermindering
Passagiersverkeer			
in Westelijke richting . . .	577.370	362.409	214.961
„ Oostelijke „ . . .	534.905	453.810	81.095
Canada — Europa			
	1930	1931	vermindering
Passagiersverkeer			
in Westelijke richting . . .	138.153	54.432	83.721
„ Oostelijke „ . . .	83.556	69.184	14.372

Een denkbeeld van de vermindering van de hoeveelheid lading geven de volgende cijfers van het totale goederenvervoer ter zee van en naar de West-Europese havengebieden: Hamburg, Bremen, Emden, Noordzeekanaal, Nieuwe Waterweg, Antwerpen en Gent.

Totaal goederenverkeer. in 1000 ton.			
	1929	1930	1931
gelost ¹⁾	73.110	66.704	55.615
geladen ¹⁾	42.541	39.455	35.157

¹⁾ exclusief bunkerholen en bunkerolie.

Vergeleken met 1929 is dus de aanvoer van goederen in het drukste havengebied van de wereld gedaald met ongeveer 24 pCt. en de uitvoer van goederen met ongeveer 18 pCt.

Suez- en Panamakanaal.

Niet minder sprekend zijn de vergelijkende cijfers aangaande het scheepvaart- en goederenverkeer door het Suez en Panama-Kanaal.

	Suez-Kanaal		Panama-Kanaal		
	Scheepvaart- verkeer	Goederen- vervoer	Scheepvaart- verkeer	Goederen- vervoer	
	in 1000 aantal N.R.T.	in 1000 tonnen	in 1000 aantal N.R.T.	in 1000 tonnen	
1929	6274	33.466	6430	23.242	31.450
1930	5761	31.669	5885	22.068	27.848
1931	5366	30.028	4972	18.921	22.048

Duidelijk blijkt, hoeveel meer de hoeveelheid vervoerde goederen verminderd is dan het aantal doorvaarten. Het scheepvaartverkeer daalde in het Suez-Kanaal met 5 pCt. vergeleken met 1930 en met 10 pCt. vergeleken met 1929, in het Panama-Kanaal met 14 pCt. vergeleken met 1930 en met 18½ pCt. vergeleken met 1929. De daling van het goederenvervoer bedroeg in het Suez-Kanaal 11 pCt. vergeleken met 1930 en 26½ pCt. vergeleken met 1929, in het Panama-Kanaal 21 pCt. vergeleken met 1930 en 30 pCt. vergeleken met 1929.

De Nederlandsche vlag onderging, wat het verkeer door het Suez-Kanaal betreft, de sterkste vermindering, haar tonnage daalde met 14 pCt., de Britsche met 5½ pCt., de Duitse met nog geen 2 pCt.

Opgelegde tonnage.

Nog overtuigender spreekt de droevige toestand,

waarin het scheepvaartbedrijf zich bevindt, uit de cijfers van de opgelegde tonnage. Volgens schatting waren op 1 Januari buiten gebruik gesteld 12.112.595 B.R.T. of 17.3 pCt. van de totale vloot der verschillende landen.

Nauwkeurige en vergelijkbare gegevens hieromtrent zijn steeds moeilijk te verkrijgen, omdat verschillende methoden gevolgd worden ter bepaling, wanneer een schip als opgelegd wordt beschouwd. De cijfers aangaande Nederland werden bij onze leden verzameld en zijn hooger dan de officiële opgaven van de havenmeesters. Bij de beoordeeling van het zeer hoge percentage van de stilliggende vloot onder Nederlandsche vlag moet dan ook met de omstandigheid rekening worden gehouden, dat waarschijnlijk de cijfers der andere vlaggen lager zijn dan in werkelijkheid het geval is.

Veilig mag in ieder geval worden aangenomen dat op 1 Januari 1932 12 miljoen ton of ongeveer 17 à 18 pCt. van de wereldvloot (het vorig jaar 12 à 13 pCt.) was opgelegd. Te bedenken is, dat bovendien de varende schepen voor een groot gedeelte met ledige ruimten voeren, zoodat de totale tonnenmaat van de niet nuttig aangewende scheepsruimte nog aanzienlijk grooter was. Raming dezer wanruimte is uiterst moeilijk. De Britsche Chamber of Shipping schatte dat 50 pCt. van de vracht en passagiersruimte der varende schepen reis na reis onbenut blijft.

Verontrustend is het zeer hoge percentage der opgelegde schepen onder Nederlandsche vlag, het hoogste van alle Europeesche zeevarende landen. In het bijzonder sinds den val van het pond is de opgelegde tonnage sterk toegenomen.

Voor zoover betreft de schepen voorzien van Nederlandsche zeebrieven (dus niet de totale vloot) bedroeg de opgelegde tonnage:

	Opgelegde schepen Aant. B.R.T.	Percentage van de totale vloot onzer leden, voorzien van Nederlandsche zee- brieven ¹⁾	
Op 1 Januari 1930 ...	1 3.683		0.16
1 „ 1931 ...	86 425.310		18.1
1 Juli 1931 ...	116 529.081		22.6
1 October 1931 ...	114 583.466		25.2
1 Januari 1932 ...	167 781.514		33.8

¹⁾ Men houde in het oog, dat het genoemde percentage berekend is over de geheele Nederl. vloot, waarbij dus zijn inbegrepen de schepen met Ned.-Indische en Curaçaosche zeebrieven.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht:

	Aantal werkende fabrieken		Aantal antwoorden	Bebouwde oppervlakte in H.A.		± in procenten ten opzichte van het vorige jaar
	1932/33	1931/32		1932/33	1931/32	
Duitschland	205	216	205	227.571*)	318.079*)	— 28.45
Tsjecho-Slowakije	126	133	124	141.668	179.677	— 21.15
Oostenrijk	7	7	7	42.587	43.413	— 1.90
Hongarije	12	13	12	34.503	56.038	— 38.43
Joego-Slavië	8	8	8	33.529	36.920	— 9.18
Roemenië	7	6	7	20.000	15.000	+ 33.33
Iersche Vrijstaat	1	1	1	5.300	2.077	+ 155.18
België	39	42	39	47.105	43.403	+ 8.53
Italië	50	51	50	67.500	106.700	— 36.74
Polen	66	67	66	119.000*)	138.239*)	— 13.92
Denemarken	9	9	9	37.000	29.200	+ 26.71
Zweden	19	20	21	39.000	35.076	+ 11.19
Finland	1	1	1	2.375	1.949	+ 21.86
Turkije (Europ.)	1	1	1	10.000	8.700	+ 14.94
Totaal	551	575	551	827.138	1.014.471	— 18.47

*) Bebouwde oppervlakte, waarvan de bietenooft tot suiker wordt verwerkt.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Apr. 1932	Jan./Apr. 1932	Jan./Apr. 1931
Prod. Steenkolen in tonnen	1.068.629	4.167.316	4.133.753
Aantal normale werkdagen	25 ¹⁾	96	100

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	18.576 ²⁾	69.425	90.12 ⁹⁾
Netto-productie in tonnen			
Aantal normale werkdagen	26	100	100

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Beekelo.)

Afgeleverd:			
Geraff. zout (ton)	4.798	16.947	15.768
Industriezout (,,)			
Afvalzout (,,)			
Aantal normale werkdagen	26	102	102

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Mei 1932	(11.314 ³⁾ (25.804 ⁴⁾	81	203
1 Mei 1931	(11.201 ³⁾ (27.252 ⁵⁾	114	182

1) Willem Sophia 22, Oranje-Nassaumijnen I, II en III en Laura & Vereniging 21, Mijn Oranje-Nassau IV 20 dagen. 2) 13.794 ton ruwe bruinkool en 4.782 ton bruinkoolbriketten. 3) bovengronds. 4) incl. 2.073 arbeiders der nevenbedrijven. 5) ondergronds. 6) incl. 1.792 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN. GELDKOERSEN. OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	28 Mei	23/28 Mei	16/21 Mei	9/14 Mei			
Amsterdam Partic.disc. Prolong.	1/2-3/4	1/2-13/16	9/16-7/8 ²⁾	11/16-7/8	11/16-5/16	21/16-3/16	31/8-3/16
Londen Daggeld Partic.disc.	1/2-11/2	1/2-11/2	3/4-1 1/2	1-2	1 1/2-2	1 1/4-3	1 3/4-2
Berlijn Daggeld Maandgeld Part. disc. Waren-wchsel.	5 3/8-6 3/8	5 1/8-6 3/8	5 1/8-6 1/2	5 3/8-6 1/2	4-7	2-7	—
New York Daggeld ¹⁾ Partic.disc.	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 2)	2 1/2-3/4	1 1/2-3/4	3-1/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 27 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag. 2) Koers van 17/21 Mei.

WISSELKOERSEN. KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
24 Mei 1932	2.47 3/10	9.10	58.60	9.75 1/2	34.60	99 3/8
25 „ 1932	2.46 13/10	9.10	58.35	9.74 1/2	34.57 1/2	99 3/8
26 „ 1932	2.46 1/4	9.10 1/2	58.45	9.74	34.60	99 3/8
27 „ 1932	2.46 11/10	9.09 1/4	58.39	9.74 1/2	34.56 1/2	99 3/8
28 „ 1932	2.46 11/10	9.11 1/2	58.80	9.74	34.57 1/2	99 3/8
30 „ 1932	2.46 5/8	9.10 1/4	58.25	9.74	34.55	99 3/8
Laagsted.w.1)	2.4635	9.06	58.25	9.73 1/2	34.50	99
Hoogste.d.w.1)	2.4875	9.17	58.80	9.75 1/2	34.62	99 3/8
23 Mei 1932	2.46 3/4	9.07 1/2	58.65	9.74	34.60	99 3/8
16 Mei 1932	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
24 Mei 1932	48.25	35.25	7.31	1.47	12.68	20.37 1/2
25 „ 1932	48.30	35.20	7.30 1/2	1.46	12.67 1/2	20.37 1/2
26 „ 1932	48.27 1/2	35.25	7.31 1/2	1.49 1/2	12.66	20.37 1/2
27 „ 1932	48.30	35.25	7.31	1.48	12.66	20.37 1/2
28 „ 1932	48.30	35.25	7.32 1/2	1.48	—	—
30 „ 1932	48.33 1/2	35.25	7.31	1.45	12.67 1/2	20.32 1/2
Laagsted.w.1)	48.10	34.80	7.28	1.42	12.62 1/2	20.20
Hoogste.d.w.1)	48.33 1/2	35.25	7.34	1.49 1/2	12.72 1/2	20.50
23 Mei 1932	48.32 1/2	35.25	7.31	1.47	12.69	20.10
16 Mei 1932	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
24 Mei 1932	46.60	49.60	45.50	4.20	—	2.14
25 „ 1932	46.40	49.50	45.40	4.21	—	2.15
26 „ 1932	46.90	49.75	45.40	4.20	—	2.16
27 „ 1932	46.85	49.65	45.30	4.20	—	2.18
28 „ 1932	46.80	49.75	45.50	4.20	—	2.17
30 „ 1932	46.80	49.80	45.40	4.20	—	2.17
Laagsted.w.1)	46.25	49.25	45.05	4.15	—	2.12
Hoogste.d.w.1)	46.90	49.90	45.60	4.25	—	2.20
23 Mei 1932	46.50	49.50	45.50	4.20	—	2.16
16 Mei 1932	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 31 Mei 1932 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	—	9.11 1/2	2 1/2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.15	5
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.73 3/4	2 1/2
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.50	3 1/2
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.90	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.28	2
Praag	100 Kronen	7.37 1/2	7.32 1/2	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.25	7
Boedapest	100 Pengö	43.51	—	6
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	7
Sofia	100 Leva	48.—	1.80	8 1/2
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.25	7 1/2
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17 1/2	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.65	11
Milaan	100 Lira	13.09	12.65 1/2	5
Madrid	100 Peseta	48.—	20.35	6 1/2
Lissabon	Escudo	2.68 1/2	0.083	6 1/2
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	49.75	4
Oslo *)	100 „	66.67	45.50	4 1/2
Stockholm *)	100 „	66.67	47.—	4 1/2
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	41.15	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.70	7 1/2
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	65.50	5 1/2
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	4.20	6 1/2
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.77	—
Dantzig	100 Gulden	48.42	48.45	5
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.46 1/8	3
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.17	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.73	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0569 1)	0.64 1/2	—
La Paz (Bolivia) *)	Boliviano	0.9080	0.68 1/2	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 2)	0.18 1/2	—
Valparaiso	Peso (papier)	—	0.15	6-7
Bogota (Columbia) *)	Peso	2.42	2.35 1/2	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.38	—
Lima (Peru) *)	Sol *)	—	0.54 1/2	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.12 1/2	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.36 3/4	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99 3/4	—
San José (C. Rica)	Colon	1.—	—	—
Guatemala	Quetzal	1.16	2.46 1/2	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	2.48 3/4	1.01 1/2	—
Managua (Nicar.) *)	Cordoba	2.48 1/2	1.83 1/2	—
San Salvador *)	Colon	1.2440	0.90	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.68	5
Batavia	Gulden I.G.	1.—	0.99 3/4	4 1/2
Kobe	Yen	1.24	0.79 1/2	5.84
Hongkong	Dollar	—	0.59	—
Shanghai	Taël	—	0.77	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.05 1/2	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.26 1/2	—
Teheran *) (Perzië)	Kran	—	0.09 1/4	—
Bangkok	Baht	1.10	1.10	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10 1/2	12.—	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	9.36	—
Australië.				
Melbourne, Sidney	£	12.10 1/2	7.29	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 1/2	8.31 1/2	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A/dam. Ov. not. part. opg. 3) 1 Sol. = f 0.97 1/2. 4) Zichtkoers. 5) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
24 Mei 1932	3,68 ¹ / ₈	3,94 ¹³ / ₁₀	23,70	40,50
25 " 1932	3,69 ¹ / ₈	3,95	23,70	40,57
26 " 1932	3,68 ¹ / ₈	3,94 ¹³ / ₁₀	23,70	40,55
27 " 1932	3,69 ¹ / ₈	3,94 ¹³ / ₁₀	23,68	40,54
28 " 1932	3,72 ¹ / ₈	3,95 ¹ / ₈	23,72 ¹ / ₈	40,59
30 " 1932	—	—	—	—
1 Juni 1931	4,86 ²¹ / ₃₂	3,92	23,74 ¹ / ₈	40,25 ³ / ₈
Muntpariteit ..	4,86	3,90 ⁵ / ₈	23,81 ¹ / ₈	40 ⁹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Mei 1932	21 Mei 1932	23/28 Mei '32 Laagste/Hoogste	28 Mei 1932
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈
Athene	Dr. p. £	550	550	540	557 ¹ / ₈
Bangkok...	Sh. p. tical	2/5	2/5	2/5	2/5
Budapest ...	Pen. p. £	20 ¹ / ₈	20 ¹ / ₈	20	20 ¹ / ₈
Buenos Aires	d. p. \$	36 ¹ / ₁₀	35 ¹ / ₈	34 ¹ / ₈	35 ¹ / ₈
Calcutte ...	Sh. p. rup.	1/5 ¹³ / ₁₆	1/5 ²¹ / ₃₂	1/5 ²⁹ / ₃₂	1/5 ¹³ / ₁₆
Constantin..	Piast. p. £	755	755	755	755
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3 ⁷ / ₁₆	1/3 ¹ / ₈	1/2 ¹ / ₈	1/3 ¹ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/9	1/8 ¹ / ₈	1/8 ¹ / ₈	1/8 ¹ / ₈
Lissabon ...	Escu. p. £	110	110	109 ¹ / ₈	110 ¹ / ₈
Mexico	\$ per £	12.—	12.25	12.10	12.50
Montevideo ..	d. per £	30	30	29	31
Montreal ...	\$ per £	4.11	4.19 ¹ / ₈	4.16	4.25
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 ¹ / ₈	4 ¹ / ₈	4 ¹ / ₈	5
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/8 ³ / ₈	1/8 ³ / ₈	1/7 ¹ / ₈	1/8 ³ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/3 ¹³ / ₁₆	2/3 ¹³ / ₁₆	2/3 ¹³ / ₁₆	2/3 ¹³ / ₁₆
Valparaiso 1)	\$ per £	60 ¹ / ₈	60 ¹ / ₈	60 ¹ / ₈	60 ¹ / ₈
Warschau ...	Zl. p. £	32 ¹ / ₈	32 ¹ / ₈	32 ¹ / ₈	33 ¹ / ₈

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N. York 2)
24 Mei 1932..	16 ¹³ / ₁₆	27 ¹ / ₈
25 " 1932..	16 ¹³ / ₁₆	27 ¹ / ₈
26 " 1932..	16 ⁷ / ₈	27 ¹ / ₈
27 " 1932..	16 ¹ / ₈	27 ¹ / ₈
28 " 1932..	16 ¹³ / ₁₆	27 ¹ / ₈
30 " 1932..	16 ¹³ / ₁₆	28
1 Juni 1931..	12 ¹ / ₈	26 ³ / ₈
27 Juli 1914..	24 ¹³ / ₁₆	59

GOUDPRIJS 3)

	Londen
24 Mei 1932....	112/7
25 " 1932....	112/8
26 " 1932....	112/6
27 " 1932....	112/9
28 " 1932....	112/5
30 " 1932....	112/6
1 Juni 1931....	84/9 ¹ / ₈
27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	14 Mei 1932	23 Mei 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 49.695.881,10	f 52.875.610,93
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 929.735,92	" 104.002,68
Voorschotten op ult. April 1932 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 4.532.879,88	" 4.532.879,88
Voorschotten op ult. April 1932 aan de gem. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 194.427.628,59	" 196.051.836,58
Id. aan Suriname.....	" 11.941.203,40	" 12.044.095,40
Id. aan Curaçao.....	" 8.044.601,91	" 8.047.297,91
Kasvord. weg. credietverst. a.h. buitent. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 109.547.575,26	" 109.268.449,76
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	" 8.000.000,—	" 8.000.000,—
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 26.782.908,35	" 31.819.481,58
Id. op andere Staatsbedrijven 1)	" 15.252.476,48	" 15.506.443,88
Id. op andere Staatsbedrijven 1)	" 23.436.181,43	" 23.586.181,43
Kasgeldleeningen aan gemeenten	" 70.989.339,07	" 66.723.432,70
Verplichtingen.		
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 218.713.000,—	f 218.713.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 246.890.000,—	" 246.870.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.841.827,50	" 1.831.889,—
Schuld op ult. April 1932 aan de gem. weg. v. h. d. de Rijksadm. geh. gem. ink. bel. en op. op de Rijksink.bel.	—	—
Schuld op ult. April 1932 aan de gemeenten enz.	" 19.373,99	" 19.373,99
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	—	—
Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 91.403.960,98	" 85.433.571,69
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 409.582,27	" 419.582,27
Id. aan diverse instellingen 1)	" 40.343.372,23	" 40.918.637,97

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	21 Mei 1932	28 Mei 1932
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	f 61.505.000,—	—
w.o. muntbiljetten	" 521.000,—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 196.035.000,—	f 197.420.000,—
Schatkistpromessen	" 18.885.000,—	" 18.885.000,—
Schatkistbiljetten	" 25.520.000,—	" 25.520.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 2.975.000,—	" 2.969.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 7.146.000,—	" 7.146.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.335.000,—	" 1.084.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	" 16.009.000,—	" 15.842.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 Mei 1932.

Activa.	
Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 37.967.164,42 Bijbnk. " 2.081.236,09 Ag.sch. " 10.412.386,16
Papier o. h. Buitent. in disconto	" 50.460.786,67
Idem eigen portef. f	89.572.287,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	" 88.572.287,—
Beleeningen	
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 32.218.174,68 Bijbnk. " 8.881.910,96 Ag.sch. " 59.028.570,30
	f 100.128.655,94
Op Effecten	f 99.311.935,12
Op Goederen en Spec.	816.720,82
	f 100.128.655,94
Voorschotten a. h. Rijk	—
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 101.190.980,—
Muntmat., Goud ..	853.667.591,41
	f 954.858.571,41
Munt, Zilver, enz.	23.830.325,49
Muntmat., Zilver..	—
	f 978.688.896,90 1)
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	21.381.552,73
Gebouwen en Meub. der Bank	5.000.000,—
Diverse rekeningen	31.878.298,18
	f 1.276.110.477,42
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	7.563.205,59
Bijzondere reserve	8.000.000,—
Pensioenfonds	7.826.485,51
Bankbiljetten in omloop	1.005.655.240,—
Bankassigatiën in omloop	188.975,54
Rek.-Cour. { Het Rijk f	35.115.901,52
saldo's: { Anderen " 181.116.822,11	216.232.723,63
Diverse rekeningen	10.643.847,15
	f 1.276.110.477,42
Beschikbaar metaalsaldo	f 489.750.133,89
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.224.375.330,—
	1) Waarvan in het buitenland f 5520.302,58.
	Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
30 Mei '32	101191	853.668	1005.655	216.422	489.750
23 " '32	101191	844.308	985.912	229.142	483.571
17 " '32	101191	836.260	996.608	210.886	478.440
9 " '32	101191	822.528	1013.574	181.750	469.829
2 " '32	101191	809.516	1043.945	156.479	455.348
25 April '32	100691	805.651	982.044	196.560	460.136
1 Juni '31	88.484	361.494	885.730	42.520	116.503
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521

Data	Totaal bedrag discont. 1)	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
30 Mei 1932	50.461	—	100.129	88.572	31.878
23 " 1932	52.046	—	100.268	88.572	32.028
17 " 1932	52.928	—	100.369	88.572	31.676
9 " 1932	52.699	—	101.804	88.572	31.655
2 " 1932	54.202	—	117.982	88.572	31.570
25 April 1932	53.391	—	101.624	88.572	30.688
1 Juni 1931	43.722	—	131.555	224.666	60.944
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den weekstaat van 4 Jan. 1929 op den basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
23 April 1932..	896	1.097	847	910	819
16 " 1932..	885	1.116	758	915	814
9 " 1932..	882	1.193	759	924	870
2 " 1932..	884	1.323	648	928	805
25 April 1931..	866	1.452	698	825	529
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
28 Mei 1932	148.900		221.200	32.900	47.260
21 " 1932	148.400		222.600	30.000	47.360
14 " 1932	148.500		227.200	27.800	46.500
30 Apr. 1932	102.520	45.643	223.533	28.738	47.254
23 " 1932	103.138	45.516	223.004	30.728	23.310
16 " 1932	104.120	45.258	227.058	30.972	46.165
9 " 1932	105.628	45.893	230.432	31.978	46.557
30 Mei 1931	114.934	47.053	243.933	41.819	47.686
31 Mei 1930	138.933	27.350	272.725	49.399	37.433
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekening-percentage	Dek-kings-percentage
28 Mei 1932		104.200		***	59
21 " 1932		102.700		***	59
14 " 1932		105.500		***	58
30 Apr. 1932	9.920	24.312	37.808	23.450	59
23 " 1932	9.878	25.052	38.514	23.310	59
16 " 1932	9.370	25.429	38.961	22.935	58
9 " 1932	8.629	25.776	39.096	22.541	58
30 Mei 1931	9.088	25.178	36.498	26.916	57
31 Mei 1930	9.583	37.520	53.640	34.127	52
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
25 Mei 1932	125.761	354.221	45.811	12.172	23.788
18 " 1932	123.523	358.440	39.390	11.689	31.698
11 " 1932	121.485	358.314	37.503	12.096	20.288
4 " 1932	121.460	356.580	39.236	11.585	19.228
27 April 1932	121.477	352.814	43.001	11.535	16.818
20 " 1932	121.430	354.271	41.544	11.198	23.283
27 Mei 1931	152.078	354.860	56.158	6.825	28.553
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
25 Mei '32	69.375	23.606	77.544	32.948	46.540	34 ¹¹ / ₁₀
18 " '32	72.945	21.427	74.602	32.618	40.083	31 ⁹ / ₃₂
11 " '32	72.136	13.719	78.030	33.180	38.171	30 ¹ / ₂
4 " '32	69.076	10.297	75.060	36.670	39.880	32 ¹⁹ / ₃₂
27 Apr. '32	62.621	23.351	58.284	35.283	43.662	37 ¹ / ₁₆
20 " '32	57.606	9.149	72.840	34.585	42.158	36 ⁹ / ₃₂
27 Mei '31	31.215	17.449	54.761	33.820	57.218	53 ²⁹ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
20 Mei '32	78.907	1.128	4.585	8.885	5.434	2.719	3.200
13 " '32	78.651	1.120	4.654	9.784	6.233	2.767	3.200
6 " '32	78.340	1.109	4.594	10.192	6.760	2.843	3.200
29 Apr. '32	77.862	1.095	4.692	11.798	7.208	2.735	3.200
22 Mei '31	55.633	818	5.651	25.851	20.506	2.770	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 1)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
20 Mei '32	6.881	2.078	81.247	1.425	2.912	23.016
13 " '32	6.881	2.027	81.750	2.138	2.941	22.548
6 " '32	6.881	2.269	82.382	75	2.992	24.097
29 Apr. '32	6.881	2.120	82.774	94	3.017	24.827
22 Mei '31	5.082	2.218	76.826	1.540	8.975	12.260
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	913

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Mei 1932	856,3	98,8	134,6	2.797,3	95,2
14 " 1932	851,5	98,8	139,2	3.008,8	102,4
7 " 1932	851,1	89,2	133,3	3.145,7	111,0
30 Apr. 1932	858,8	95,0	130,6	3.145,5	282,0
23 " 1932	859,9	95,0	129,0	2.889,2	83,3
23 Mei 1931	2.370,4	207,6	196,6	1.430,5	67,1
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa 2)	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Mei 1932	361,6	783,4	3.739,3	364,6	703,1
14 " 1932	361,6	821,1	3.922,9	353,9	690,6
7 " 1932	361,6	817,3	3.990,9	362,8	712,4
30 Apr. 1932	361,6	812,5	4.128,1	404,7	681,8
23 " 1932	361,6	886,1	3.875,2	370,2	694,7
23 Mei 1931	102,7	472,3	3.751,4	374,4	246,9
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine, 23, 14, 7 Mei, 30, 23 Apr. '32 en 23 Mei '31 resp. 32; 25; 21; 12; 30; 46 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
26 Mei 1932	2542	—	—	936	59	288	3.608	6	282
19 " 1932	2532	—	—	922	65	288	3.616	25	237
12 " 1932	2526	—	—	908	62	288	3.650	8	196
4 " 1932	2526	—	—	909	65	288	3.664	37	155
28 Apr. 1932	2523	—	—	937	57	288	3.653	23	198
27 Mei 1931	1448	870	—	744	35	292	3.218	33	150

1) 1931.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel "Zilver etc.	Wissels 1)	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
11 Mei '32	2.956,4	2.254,4	207,7	471,5	42,7
4 " '32	2.992,4	2.304,7	210,8	505,8	44,5
27 Apr. '32	3.014,5	2.306,0	218,5	531,8	45,9
20 " '32	3.023,7	2.265,0	213,0	564,5	48,5
13 " '32	3.018,3	2.234,8	214,7	628,6	51,8
6 " '32	3.032,2	2.225,1	212,5	635,3	57,9
13 Mei '31	3.210,6	1.790,5	178,3	144,9	153,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort bij Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
11 Mei '32	1.385,3	2.551,4	2.273,0	154,8	61,2	65,6
4 " '32	1.286,9	2.561,6	2.237,1	154,9	62,3	66,8
27 Apr. '32	1.191,2	2.526,6	2.234,2	155,2	63,3	67,9
20 " '32	1.078,1	2.544,8	2.131,4	155,4	64,6	69,2
13 " '32	985,0	2.537,1	2.124,0	155,5	64,7	69,4
6 " '32	598,4	2.561,6	2.020,2	155,6	66,1	70,8
13 Mei '31	598,4	1.528,3	2.483,2	168,5	80,0	84,5

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
27 Apr. '32	225	11.882	7.151	1.657	17.006	5.685
20 " '32	255	11.969	7.150	1.512	16.920	5.655
13 " '32	314	11.970	7.088	1.546	16.934	5.629
6 " '32	313	12.060	7.113	1.475	16.912	5.656
6 Mei '31	36	14.922	7.846	1.829	21.174	7.422

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

31 Mei 1932.

De stemming aan de tarwe-markt was in de afgelopen week kalm en omzetten waren niet van grooten omvang. Wel bestond goede vraag voor Australische tarwe op het continent, waar vooral Spanje en Portugal beide als koopers aan de markt waren, terwijl Portugal ook Platatarwe kocht. De Argentijnsche markt was gedurende 4 achtereenvolgende dagen gesloten en zolang in verband daarmee geen nieuwe koersen kwamen en aflanders niet geneigd waren tot het geven van reducties in hun prijzen was ook te voorzien, dat de zaken klein zouden blijven. Bij de heropening der markt waren de koersen voor tarwe in Zuid-Amerika vaster, doch later trad eenige verlaging in en het slot was 2 centavos per 100 KG. hooger dan een week geleden te Buenos Aires en 5 centavos hooger in Rosario. In de koersen uit Noord-Amerika vonden koopers geen aanleiding om zich te haasten met het doen van inkoop, daar deze bijna dagelijks iets lager kwamen. In de Ver. Staten zijn de graanmarkten sterk onder den invloed van de depressie op de fondsenmarkt, terwijl het goede weer in het zomertarwegedebied meewerkte tot de flauwere stemming. De met zomertarwe bebouwde oppervlakte in de Ver. Staten is niet van den verwachten omvang geworden. Men spreekt zelfs van slechts 17 miljoen acres tegen een normale bebouwde oppervlakte van 21 miljoen acres. De vooruitzichten zijn gunstig, evenals in Canada. In Manitoba is men met den uitzaai gereed gekomen en in de andere 2 Prairie-provincies bijna. Op enkele uitzonderingen na is voldoende regen gevallen. Minder gunstig zijn de vooruitzichten van wintertarwe in de Ver. Staten, waar ook door de Hessische vlieg belangrijke schade schijnt te zijn veroorzaakt. Men verwacht, dat het Juni-rapport, zoowel van particuliere experts als van de Amerikaanse regering, een lager geschatte opbrengst zal geven dan het Mei-rapport. De gunstige vooruitzichten voor zomertarwe zijn echter overheerschend geweest in de Ver. Staten en het slot te Chicago was op 28 Mei 2 dollarcent per 60 lbs. lager dan de vorige week. Gisteren was de markt gesloten. Het slot te Winnipeg was 1½ dollarcent per 60 lbs. lager dan een week geleden. Uit Europa zijn de berichten gunstig. Het warme weder heeft veel goed gedaan en een gedeelte van den achterstand in de ontwikkeling, welke door het koude voorjaar werd veroorzaakt, schijnt te zijn ingehaald. In Rusland was het weer gunstig voor wintertarwe. De uitzaai van zomertarwe vindt langzaam voortgang. De met zomergraan bebouwde oppervlakte was op 20 Mei nog kleiner dan in het vorige jaar, vooral in de Oekraïne bestaat groote achterstand. Wat tarwe betreft, was de uitzaai in geheel Rusland iets grooter dan op denzelfden tijd in het vorige jaar. In Roemenië wordt de door vorst en overstromingen veroorzaakte schade op 10 pCt. geschat, overigens zijn de vooruitzichten op het oogenblik gunstig. In Frankrijk, waar het toegestane percentage buitenlandsche tarwe onlangs van 45 op 40 was verlaagd, is dit percentage eerst weder tot 45, later tot 50 verhoogd. In Italië is het te vermahlen gedeelte buitenlandsche tarwe met 5 pCt. verhoogd.

De rogge-markt was in de afgelopen week flauw en de koersen uit Noord-Amerika kwamen geregeld lager. Het slot te Chicago was op 28 Mei 3 dollarcent per 56 lbs. lager dan een week geleden. Winnipeg sloot gisteren 2 dollarcent lager. De vraag voor rogge was gedurende de geheele afgelopen week zeer gering en houders van aankomende partijen ondervonden groote moeite om deze te verkoopen. In Europa zijn de vooruitzichten van de rogge-

oogsten gunstig, zoowel in Duitsland als in Oostenrijk. In Polen is belangrijke verbetering ingetreden tengevolge van het gunstige weer in het laatst van April en van Mei.

Maïs was gedurende de geheele week goed gevraagd en de consumptie kocht geregeld aangekomen en spoedig verwachte partijen. Flinker hoeveelheden Platamaïs zijn aangekomen en konden tot de laatste dagen iets olopende prijzen worden verkocht. Daar de termijnmarkten in Argentinie gesloten waren, waren aflanders voorzichtig met het maken van offertes en kwamen op latere levering weinig zaken in de eerste hand tot stand. De in de eerste hand gevraagde prijzen waren tegenover de tweede hand in den regel te hoog en ondervonden ook de concurrentie van Donamaïs. Van deze laatste maïssoort is het aanbod toegenomen en geregeld zijn Roemeensche aflanders aan de markt. Verschillende zaken kwamen tot stand tot prijzen enkele guldens beneden die, welke voor Platamaïs werden gevraagd. In stoomende Platamaïs kwamen tegen het einde der week ook eerste hand zaken tot stand. De termijnmarkten in Zuid-Amerika openden gisteren vrijwel onveranderd, daalden later een weinig. Het slot te Buenos Aires was 1 centavo hooger, te Rosario onveranderd.

De gerst-markt was gedurende de geheele week flauw tengevolge van ruim aanbod van Canadeesche gerst, zoowel dan de eerste als in de tweede hand van spoedig verwachte partijen, zoodat tot steeds lagere prijzen moest worden verkocht. De koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg zijn weinig veranderd. Het slot was ½ dollarcent lager dan de vorige week. Op latere aflading wordt Canadeesche gerst dan ook niet tot de lage prijzen aangeboden, welke voor aangekomen partijen worden betaald. De Donau is in ruimere mate met gerst aan de markt gekomen en heeft tot verlaagde prijzen verschillende partijen naar West-Europa verkocht. Gisteren waren echter de offertes uit Roemenië hooger in verband met goede vraag tot hogere prijzen voor Donaugerst in Duitsland.

In haver zijn de omzetten beperkt. Voor Canadeesche zijn de prijzen te hoog, hoewel het slot te Winnipeg 2¼ dollarcent lager was dan een week geleden. Beperkte omzetten kwamen tot stand in Platahaver tot iets gemakkelijker prijzen. Het slot te Buenos Aires was onveranderd.

SUIKER.

Een kalme stemming had gedurende de afgelopen week op de verschillende Suikermarkten de overhand.

In Amerika kon iets betere kooplust voor ruwe suiker worden bespeurd, hetgeen zich in een grooteren omzet manifesteerde. De betaalde prijzen bewogen zich om 0.60 d.c. voor prompte suiker basis Cuba c. & fr. New-York.

Op de New-Yorksche termijnmarkt bleven de noteringen practisch onveranderd. Het slot gaf het volgende beeld te zien: Juli 0.61; Sept. 0.68; Oct. 0.72; Dec. 0.76, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 2.60 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 35.000 tons, de versmeltingen 51.000 tons tegen 47.450 tons verleden jaar en de voorraden 331.000 tons tegen 314.400 tons.

Ook in Engeland was meer activiteit te bespeuren. Dagelijks ging het een en ander in ruwe suikers om. De prijzen der voorafgaande week konden echter niet geheel worden gehandhaafd.

De Londensche termijnmarkt was kalm; de noteringen luiden aan het slot ongeveer onveranderd als bij opening.

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/28 Mei 1932	Sedert Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	22/28 Mei 1932	Sedert Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	70.063	590.454	497.280	200	6.764	9.515	597.218	506.795
Rogge	28.439	213.647	151.890	—	940	105	214.587	151.995
Boekweit	447	10.729	9.393	—	—	145	10.729	9.538
Maïs	32.703	555.620	455.849	1.900	144.025	98.666	699.645	554.515
Gerst	16.408	159.699	259.574	—	7.271	20.228	166.970	297.802
Haver	2.649	91.080	127.521	—	2.542	1.410	93.622	128.931
Lijnzaad	5.929	126.648	102.647	750	177.195	260.640	303.843	363.287
Lijnkoek	1.100	42.458	35.848	—	50	107	42.508	35.955
Tarwemeel	823	11.096	45.518	362	6.303	16.704	17.399	62.222
Andere meelsoorten	494	20.134	20.215	217	6.894	7.040	27.028	27.255

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
27 Mei	\$ 6.48	\$ 6.38	\$ 6.40	\$ 6.40
23 Mei	„ 6.78	„ 6.68	„ 6.69	—
17 Mei	„ 6.62	„ 6.49	„ 6.51	—
9 Mei	„ 6.50	„ 6.42	„ 6.42	—

Rotterdam, 31 Mei 1932.

STEENKOLEN.

In Engeland heeft de Regeering een wetsontwerp in het Lagerhuis ingediend ten einde den 7½-urigen werkdag ook na 8 Juli mogelijk te maken. De kwestie van de hoogte der loonen wordt in het ontwerp niet geregeld. De mijn-eigenaars hebben evenwel toegezegd de loonen niet te zullen verlagen gedurende de eerstkomende twaalf maanden. De arbeiderspartij heeft een motie tot verwerping ingediend en ook de nationale mijnwerkersfederatie protesteert tegen het ontwerp.

In België nam het mijnwerkerscongres de loonsverlaging van 5 pCt., voortspruitende uit de verlaging van het indexcijfer, aan, terwijl de werkgevers afzagen van hun voorstel, behalve deze verlaging de loonen met nog eens 5 pCt. te verminderen. Hierdoor werd een dreigend conflict voorkomen. Toch wordt heden hier en daar plaatselijk gestaakt.

De vraag, door den afgevaardigde Mr. Boon aan den Nederlandschen Minister van Waterstaat gesteld ten aanzien van op verkeerde gegevens berustende protectie van een vennootschap, die o.m. Nederlandsche kolen pousseert, heeft eenige verbazing in den lande gewekt.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 7.25
Durham Ongezeefde	„ 8.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 9.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 7.—
Yorkshire gewasschen Singles	„ 7.75
Westfaalsche Veförder	„ 8.50
„ Vlamstukken I	„ 9.25
„ Smeenootjes	„ 8.75
„ Gasvlamförder	„ 8.50
„ Gietcokes	„ 11.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 11.50

alles per ton van 1.000 K.G. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 8.30, Markt flauw. 31 Mei 1932.

IJZER

Er valt weinig verandering te melden van de ruwijzermarkt der laatste weken. Transacties komen sporadisch voor, prijzen waartegen wordt afgesloten zijn echter zeer moeilijk te geven. O.a. wordt genoemd een prijs van 240 Fr. Frs. voor den export (fob. Antwerpen), hetgeen neerkomt op ongeveer 38 sh. in goud. De Cleveland-productie overtreft thans het verbruik. Dit, ondanks de depreciatie van het Pond en het invoerrecht van 10 pCt., dat waarschijnlijk binnenkort wel verhoogd zal worden. Voor levering naar Schotland is de prijs van Cleveland No. 3 de laatste maand met 2/- tot 56/6 fot. Grangemouth in papier gedaald.

De staalmarkt vertoont, ondanks de geringe vraag uit Engeland, dat thans een invoerrecht van 33½ pCt. heft, wat meer weerstand. De laatste maand is de prijs van staafijzer niet meer gedaald. Het noteert nu 44 sh. in goud fob. Antwerpen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4,75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN			KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Afk. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100	
	f	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	f	%	In-voer			Uit-voer
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,87 ⁵	100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	117	136	62,6	57,9
Jan. 1930	147,50	93,9	-7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	46,6	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8
Dec. "	82,50	51,6	-2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,12 ⁵	36,6	103	107	54,2	58,4
Febr. "	82,50	51,6	-2	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5	59,8
Maart "	70,00	43,8	-1,625	4,6	6,25	34,8	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1	87	116	52,9	58,3
April "	70,00	43,8	-1,5	4,2	5,90	31,5	23	37,5	29,25	34,6	14,—	39,0	89	110	51,6	56,0
2 Mei "	70,00	43,8	-1,5	4,2	5,50	29,3	23	37,5	30,25 ²	35,7	13,87 ⁵	38,0				
9 " "	70,00	43,8	-1,5625	4,4	5,75	30,7	23	37,5	30,25 ³	35,7	13,50	37,6				
17 " "	70,00	43,8	-1,4375	4,0	5,50	29,3	23,50	38,3			13,37 ⁵	37,3				
23 " "	70,00	43,8	-1,375	3,9	5,62 ⁵	30,0	24	39,1			13,—	36,2				
30 " "	70,00	43,8	-1,3125	3,7	5,75	30,7	24	39,1			12,62 ⁵	35,2				

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ²⁾ 12 Mei. ³⁾ 26 Mei. N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend